

Boerveense Plassen en Domeinweg

Quickscan flora en fauna

Waterschap Drents Overijsselse Delta

1 februari 2023

Project Boerveense Plassen en Domeinweg
Opdrachtgever Waterschap Drents Overijsselse Delta

Document Quicksan flora en fauna
Status Concept 01
Datum 1 februari 2023
Referentie 131748-23-002.070

Projectcode 131748

Projectleider

Projectdirecteur

Auteur(s)

Gecontroleerd door

Goedgekeurd door

Paraaf

Adres Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V.
Leeuwenbrug 8
Postbus 233
7400 AE Deventer
+31 (0)570 69 79 11
www.witteveenbos.com
KvK 38020751

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Witteveen+Bos is gecertificeerd op basis van ISO 9001.

© Witteveen+Bos

Niets uit dit document mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt in enige vorm zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Witteveen+Bos noch mag het zonder dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Witteveen+Bos aanvaardt geen aansprakelijkheid voor enigerlei schade die voortvloeit uit of verband houdt met het wijzigen van de inhoud van het door Witteveen+Bos geleverde document.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doel	5
1.3	Leeswijzer	5
2	PLANGEBIED	6
2.1	Beschrijving	6
2.2	Werkzaamheden	9
3	GEBIEDSBESCHERMING	13
3.1	Natura 2000 (Wet natuurbescherming)	13
3.1.1	Gegevens	13
3.1.2	Effecten en conclusie	14
3.2	Natuurnetwerk Nederland (NNN)	15
3.2.1	Gegevens	15
3.2.2	Effecten & conclusie	15
4	SOORTENBESCHERMING	16
4.1	Methode	16
4.2	Beschrijving per soortgroep	16
4.2.1	Flora	16
4.2.2	Grondgebonden zoogdieren	19
4.2.3	Vleermuizen	22
4.2.4	Vogels	26
4.2.5	Amfibieën	28
4.2.6	Reptielen	31
4.2.7	Vissen	33
4.2.8	Vlinders, libellen en andere ongewervelden	35
5	BOMEN	38
5.1	Bomenkap	38
5.2	Wet natuurbescherming - bescherming houtopstanden	39

5.3	Gemeentelijk bomenbeleid	39
5.3.1	Bomenbeleid gemeente de Wolde	39
5.3.2	Gemeentelijk bomenbeleid Hoogeveen	39
5.4	Effecten en conclusie	40
6	SAMENVATTING	42
6.1	Gebiedsbescherming	42
6.2	Soortenbescherming	42
6.3	Houtopstanden	42
7	LITERATUUR	49
	Laatste pagina	49
	Bijlage(n)	Aantal pagina's
I	Wetgevend kader	4
II	Werkzaamheden	3
III	Instandhoudingsdoelen (IHD's) Natura 2000	2

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding

Het Waterschap Drents Overijsselse Delta is voornemens de waterbuffercapaciteit rond de Boerveense Plassen en de Domeinweg te vergroten om wateroverlast in de toekomst te voorkomen. Hiervoor worden overstruwatgangen, duikers en stuwen geplaatst en aangepast. De geplande werkzaamheden voor de vergroting van de waterbuffercapaciteit kunnen effecten hebben op beschermde natuurwaarden in en rondom de deelplangebieden. In deze quickscan worden mogelijke effecten op aanwezige beschermde natuurwaarden door de geplande werkzaamheden beoordeeld en getoetst. Naast het bepalen van de effecten van het voornemen op beschermde gebieden en soorten, worden ook de juridische consequenties en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen, zoals een ontheffingsaanvraag en eventuele mitigerende en/of compenserende maatregelen, inzichtelijk gemaakt.

1.2 Doel

Het doel van deze quickscan is om te toetsen:

- welke effecten de werkzaamheden hebben op:
 - beschermde gebieden (Natura 2000) in het kader van de Wet natuurbescherming;
 - beschermde soorten in het kader van de Wet natuurbescherming;
 - het Natuurnetwerk Nederland (NNN);
 - Houtopstanden dan wel gemeentelijk bomenbeleid;
- wat de consequenties van deze mogelijke effecten zijn in het kader van de natuurwetgeving en het natuurbeleid (ontheffings- en/of vergunningaanvraag in combinatie met mitigerende/compenserende maatregelen).

Effecten van de gebruiksfase van de werkzaamheden worden niet beoordeeld. Er vindt geen significant verschil in gebruik van de plangebieden plaats na afronding van de werkzaamheden, in vergelijking met de huidige situatie.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de plangebieden en de geplande werkzaamheden. In hoofdstuk 3 wordt verkend of effecten zijn te verwachten op beschermde gebieden die vallen binnen de Wnb. Hoofdstuk 4 beschrijft per soortgroep of in of nabij de plangebieden beschermde soorten aanwezig zijn en wat de effecten van het voornemen op deze beschermde soorten Wnb zijn. In hoofdstuk 6 is een samenvatting van de conclusies en effecten gegeven. In hoofdstuk 7 is de geraadpleegde literatuur weergegeven. Het toetsingskader in relatie tot de Natuurwet- en regelgeving is weergegeven in bijlage I.

2

PLANGEBIED

2.1 Beschrijving

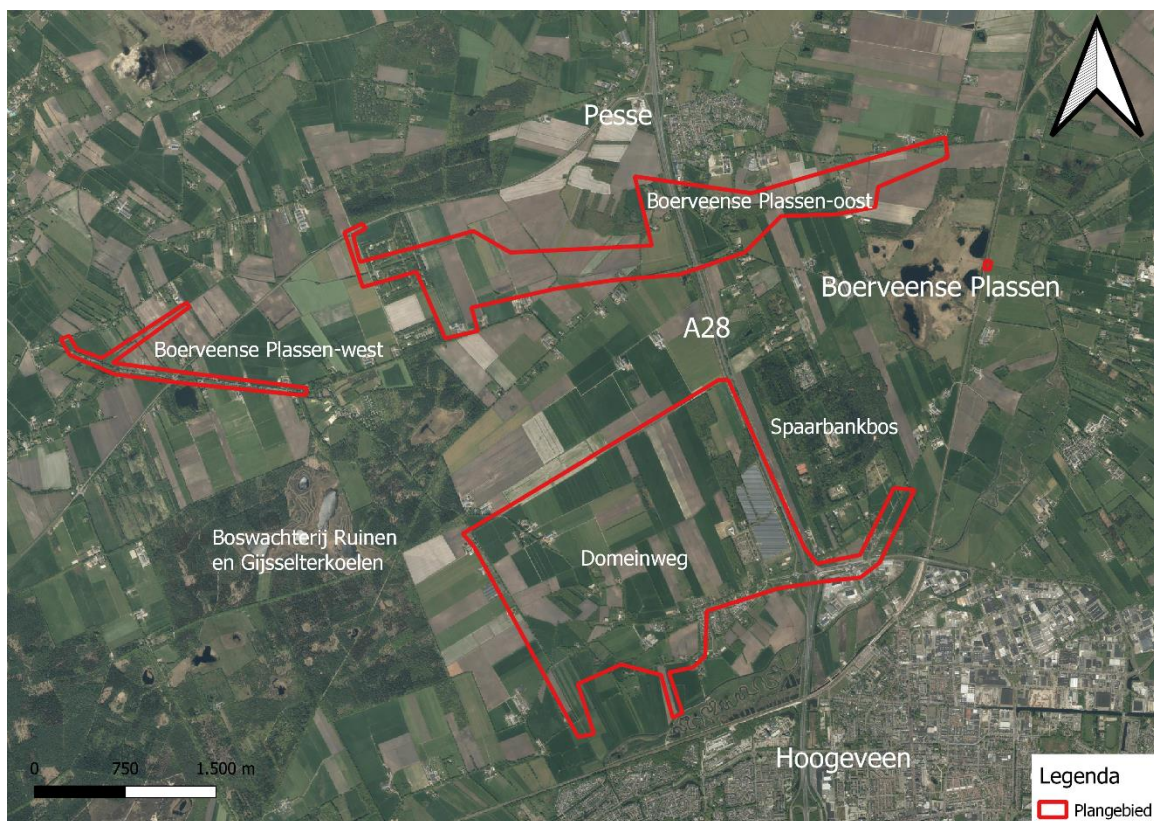
De werkzaamheden die worden voorzien vinden over een uitgestrekt gebied plaats dat grote delen van de gemeentes Hoogeveen en De Wolden beslaat (provincie Drenthe), (afbeelding 2.1). Globaal worden de werkzaamheden uitgevoerd ten noorden van de bebouwde kom van Hoogeveen en ten zuiden van Pesse en ten westen van de spoorlijn Hoogeveen-Assen en ten oosten van de Echtenseweg bij Ruinen. Het plangebied bestaat uit 3 deelplangebieden, 'Boerveense Plassen-oost', 'Boerveense Plassen-west' en 'Domeinweg' (afbeelding 2.2).

Het deelplangebied Boerveense Plassen-oost bevindt zich direct ten zuiden van Pesse. Het deelplangebied Boerveense Plassen west ligt circa 1 kilometer ten oosten van het dorp Ruinen. Het deelplangebied Domeinweg ligt ten noordoosten van Hoogeveen. Tussen de plangebieden en ten noordoosten en oosten van de plangebieden ligt agrarisch buitengebied. Ten zuiden van de plangebieden ligt de bebouwde kom van Hoogeveen. Ten westen liggen de plaats Ruinen en agrarisch buitengebied. Ten noordwesten van de plangebieden ligt het Natura 2000-gebied het Dwingelderveld. De plangebieden bestaan voornamelijk uit agrarisch buitengebied. In de omgeving van de plangebieden liggen enkele natuurgebieden. Ten oosten ligt het natuurgebied de Boerveense Plassen en ten zuidoosten van de Boerveense Plassen ligt het Spaarbankbos. Direct ten zuidoosten grenzen de plangebieden aan de Gijsselterkoelen en Boswachterij Ruinen.

Afbeelding 2.1 Ligging plangebied

Afbeelding 2.2 Plangebied en directe omgeving

Afbeelding 2.3 Impressie plangebied

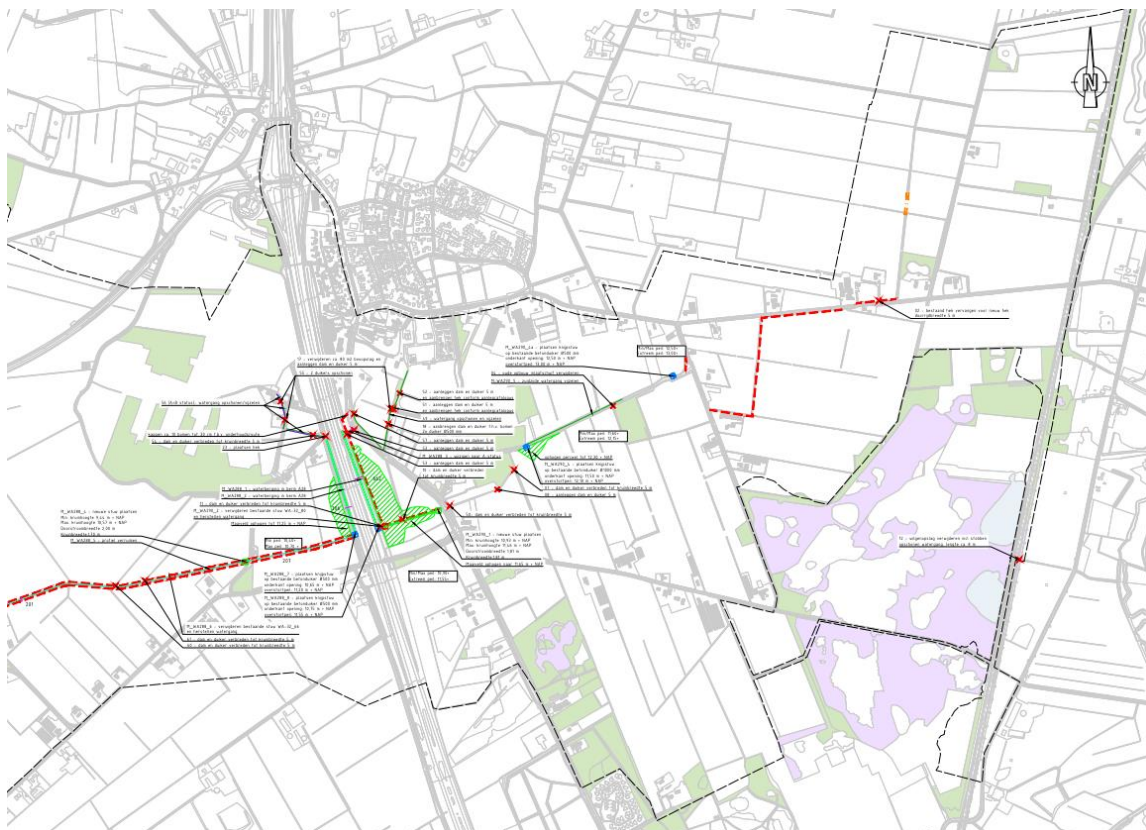
2.2 Werkzaamheden

Verspreid door het de plangebieden worden verschillende werkzaamheden uitgevoerd (afbeelding 2.4, afbeelding 2.5 en afbeelding 2.6 en voor een groter formaat zie bijlage II). Deze werkzaamheden worden voor deze rapportage in de volgende categorieën verdeeld (tabel 2.1):

- 1 kleine technische werkzaamheden;
- 2 werkzaamheden aan bestaande watergangen;
- 3 (grootschalige) veranderingen aan maaiveld.

De werkzaamheden in 1 categorie hebben eenzelfde effect op beschermde natuurwaarden in de omgeving van de betreffende werkzaamheden. De uitgangspunten van de werkzaamheden voor deze rapportage, zijn dat de werkzaamheden worden uitgevoerd met tractoren, graafmachines en dumpers. Deze hebben een geluidsterkte van de bron van deze werkzaamheden van circa 107 dB(A) [lit. 1]. Voor sommige werkzaamheden worden bomen gekapt. Het is echter nog niet duidelijk welke bomen gekapt moeten worden. Bij relevante soortgroepen is aangegeven wat de vervolgstappen zijn als bomen moeten worden gekapt.

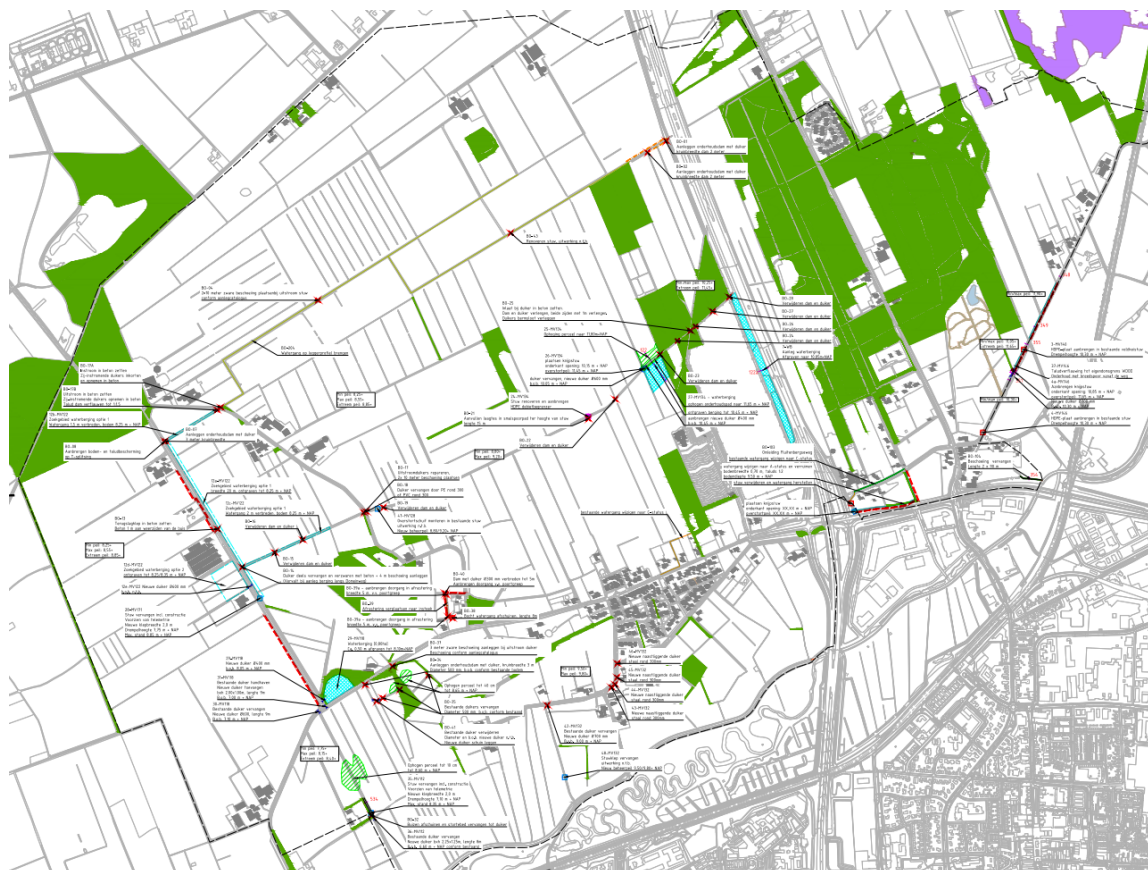
Afbeelding 2.4 Werkzaamheden Boerveense Plassen-oost

Afbeelding 2.5 Werkzaamheden Boerveense Plassen-west

Afbeelding 2.6 Werkzaamheden Domeinweg

Tabel 2.1 Indeling van werkzaamheden

Categorie	Werkzaamheden	Uitvoeringswijze
kleine technische werkzaamheden	aanleggen knijpstuw	kleinschalige inzet mini-kraan
	duiker vervangen	kleinschalige inzet mini-kraan
	bestaande stuw automatiseren	inzet personeel
	bestaande stuw vervangen en automatiseren	kleinschalige inzet mini-kraan
	dam en/of duiker verwijderen	kleinschalige inzet mini-kraan
	dam en duiker verbreden	kleinschalige inzet mini-kraan
	dam en duiker aanleggen	kleinschalige inzet mini-kraan
	plaatsen in/uitstroomvoorzieningen en bodembescherming duikers	kleinschalige inzet mini-kraan
	aanbrengen onderhoudsroute (smal en breedspoor)	kleinschalige inzet mini-kraan
	nieuwe stuw plaatsen	kleinschalige inzet mini-kraan
	bestaande stuw omvormen naar knijpstuw	kleinschalige inzet mini-kraan
	stuw verwijderen	kleinschalige inzet mini-kraan
	Dam verplaatsen	kleinschalige inzet mini-kraan
	Duikers opschonen	inzet personeel/kleinschalige inzet mini-kraan
	stuw renoveren en aanbrengen debietbegrenzer	kleinschalige inzet mini-kraan
werkzaamheden aan bestaande watergangen	verruimen watergang	lokale inzet van kraan/tractor/shovel en dumper
	watergang vijzelen	lokale inzet van kraan/tractor/shovel en dumper
	profiel watergang verruimen	lokale inzet van kraan/tractor/shovel en dumper
	watergang verruimen	lokale inzet van kraan/tractor/shovel en dumper
	beschoeiing vervangen	lokale inzet van kraan/tractor/shovel en dumper
	verbeteren instabiele bodem en beschoeiing	lokale inzet van kraan/tractor/shovel en dumper
	aanleggen natuurvriendelijke oever	lokale inzet van kraan/tractor/shovel en dumper
veranderingen aan maaiveld	watergang aanleggen	grootschalige inzet van kraan/tractor/shovel en dumper
	leeflaag afgraven ten behoeve van natuurontwikkeling en waterberging	grootschalige inzet van kraan/tractor/shovel en dumper
	perceel ophogen met vrijkomende grond	grootschalige inzet van kraan/tractor/shovel en dumper

3

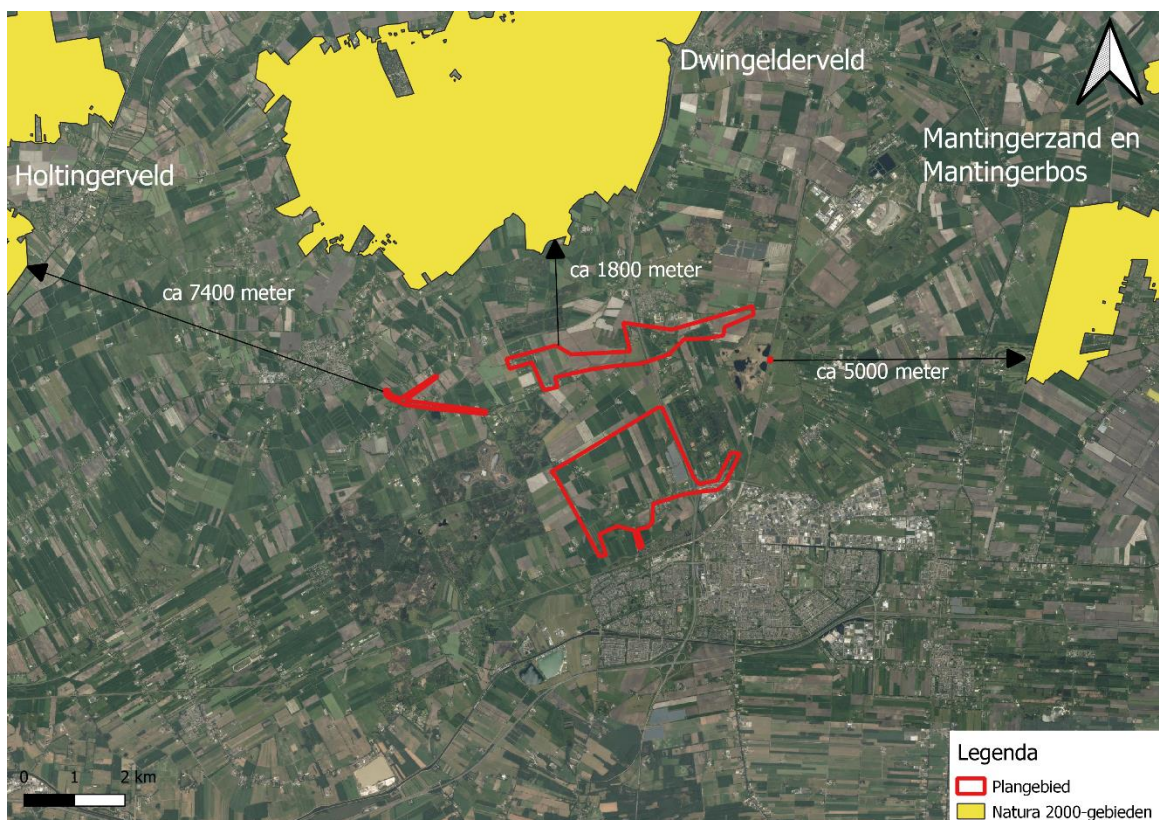
GEBIEDSBESCHERMING

3.1 Natura 2000 (Wet natuurbescherming)

3.1.1 Gegevens

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het 'Dwingelderveld', op circa 1.800 meter ten noorden van Boerveense Plassen-oost (afbeelding 3.1). Dit gebied heeft de status van Vogel- en Habitatrichtlijngebied [lit. 2]. Op grotere afstand (circa 5.000 meter) ten oosten van dit deelplangebied ligt het Natura 2000-gebied 'Mantingerzand' (Habitatrichtlijngebied; [lit. 2]). Overige Natura 2000-gebieden ('Holtingerveld' en 'Mantingerbos') bevinden zich op ruime afstand (> 7.400 meter) van de plangebieden.

Afbeelding 3.1 Natura 2000-gebieden in de omgeving van de plangebieden [lit. 3]

Hieronder wordt per Natura 2000-gebied een korte beschrijving gegeven van het gebied en van relevante aandachtspunten met betrekking tot het gebied.

Dwingelderveld

Het Dwingelderveld is een uitgestrekt heideterrein in het oude Drentse esdorpenlandschap. Het gebied herbergt uitgestrekte vochtige heidegebieden, hoogveenvennen, zure en zwakgebufferde vennen, oude eikenbossen, een klein hoogveen, droge heide, stuifzanden en jeneverbesstruwelen. In het gebied liggen prehistorische grafheuvels. De Boswachterij Dwingeloo bestaat uit bossen die begin twintigste eeuw zijn aangeplant op stuifzand en heide. In de bossen liggen diverse vennetjes en heidevelden. Het Lheebroekersand is een zeer afwisselend stuifzandgebied met bos, heide en jeneverbesstruweel. De Anserdennen is een heuvelachtig deel waar gemengd bos, heide en venen op voormalig stuifzand voorkomen. [lit. 2]. Het Natura 2000-gebied is aangewezen voor 16 (sub-)habitattypen, de Habitatrichtlijnsoort kamsalamander, 7 broedvogels en 4 niet-broedvogels [lit. 2]. Een overzicht van deze habitattypen en soorten, en hun landelijke staat van instandhouding en doelstelling staat in bijlage II.

Mantingerzand

Het Mantingerzand is een stuifzandgebied begroeid met vochtige en droge heiden en jeneverbessen. Verspreid liggen enkele naald- en loofbosjes. In laagten zijn vochtige gebieden aanwezig waaronder enkele zure venen. Een aanzienlijk deel van het gebied bestaat uit voormalige landbouwgronden die worden ontwikkeld tot natuur. [lit. 2]. Het Natura 2000-gebied is aangewezen voor 12 (sub-)habitattypen instandhoudingsdoelstellingen [lit. 2]. Een overzicht van deze habitattypen en soorten, en hun landelijke staat van instandhouding en doelstelling staat in bijlage III.

3.1.2 Effecten en conclusie

Fysieke effecten

De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden bij de plangebieden ('Dwingelderveld' en 'Mantingerzand') bevinden zich respectievelijk op circa 1.200 en 5.000 meter afstand. Overige Natura 2000-gebieden liggen op ruim 7 kilometer afstand van de plangebieden. Vanwege de ligging van plangebieden buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden is van directe effecten als oppervlakteverlies en versnippering geen sprake. Ook negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden als gevolg van verstoring door licht ('s avonds en 's nachts werken), geluid en trillingen, zijn uitgesloten op basis van de relatief grote tussenliggende afstand. Van negatieve directe effecten van de werkzaamheden op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden is dus geen sprake.

Stikstofdepositie

Door de aard en omvang van de werkzaamheden, in combinatie met de afstand (circa 1.200 meter) tot de dichtstbijzijnde stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, zijn effecten van stikstofdepositie op voorhand niet uit te sluiten. De omvang en reikwijdte van de stikstofdepositie door de werkzaamheden en de gebruiksfase dienen met een AERIUS-berekening inzichtelijk gemaakt te worden. Afhankelijk van de uitkomst zijn geen vervolgstappen (geen deposities) of is een Voortoets en/of passende beoordeling nodig.

Indirecte effecten

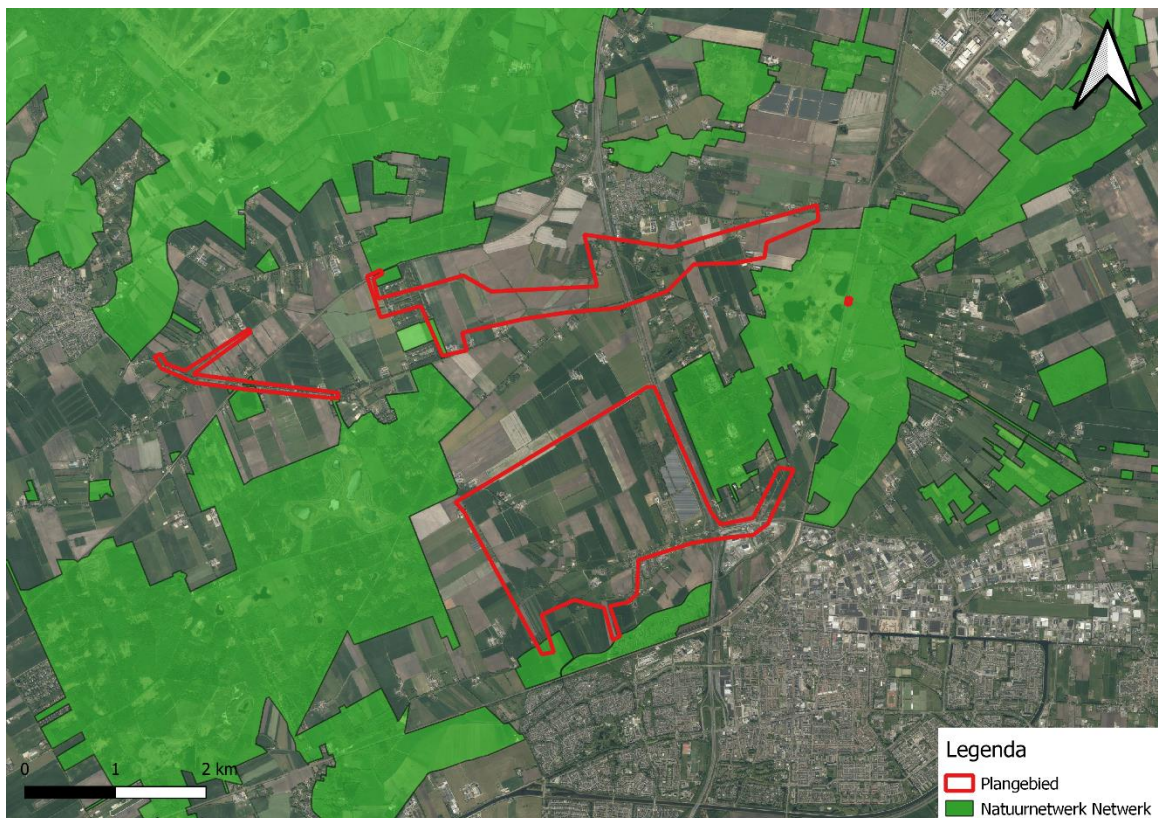
Indirecte effecten op Natura 2000-gebieden zoals vernatting, verdroging, verontreiniging, verzoeting of verzilting kunnen als gevolg van de aard van het voornemen en de relatief grote tussenliggende afstand worden uitgesloten. Van negatieve indirecte effecten door de werkzaamheden op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden is dus geen sprake. Vervolgstappen in het kader van de Wnb onderdeel Gebiedsbescherming zijn niet nodig.

3.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

3.2.1 Gegevens

Binnen de plangebieden liggen delen van gebieden behorende tot het NNN-netwerk van de provincie Drenthe (afbeelding 3.2). De wezenlijke kenmerken en waarden van het dichtstbijzijnde deel van het NNN worden gevormd door de natuurbeheertypen. De natuurtypen zijn als volgt: N03.01 - beek en bron, N04.02 - zoete plas, N05.02 - gemaaid rietland, N06.04 - vochtige heide, N06.06 - zuur ven of hoogveenven, N07.01 - droge heide, N12.02 - kruiden- en faunairijk grasland, N14.01 - rivier- en beekbegeleitend bos, N15.02 - Dennen-, eiken- en beukenbos, N16.03 - droog bos met productie, L01.16 - bossingel.

Afbeelding 3.2 Ligging Natuurnetwerk Nederland (NNN)

3.2.2 Effecten & conclusie

Binnen de plangebieden liggen enkele gebieden die deel uitmaken van het NNN Drenthe. Dit betreffen percelen met beheertypen N03.01 - beek en bron, N06.04 - vochtige heide, N06.06 - zuur ven of hoogveenven, N07.01 - droge heide, N12.02 - kruiden- en faunairijk grasland, N15.02 - dennen-, eiken- en beukenbos en N16.03 - droog bos met productie. Er worden enkele werkzaamheden binnen of aan de rand van NNN-gebieden uitgevoerd. 1 van deze werkzaamheden betreft het verwijderen van een wilgenopslag direct ten oosten van de Boerveense Plassen. Voor het kappen van deze wilgen moet worden getoetst of dit de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN aantast. Daarvoor moet een 'Nee tenzij-toets' worden uitgevoerd om te kijken of er belemmeringen zijn voor provinciaal natuurbeleid. De locaties van eventuele opslagterreinen en werkroutes dienen wel ook buiten NNN geplaatst te worden om mogelijke aantasting van NNN te voorkomen.

4

SOORTENBESCHERMING

4.1 Methode

Om de aanwezigheid van beschermde flora en fauna in of rondom de plangebieden vast te kunnen stellen zijn een bureaustudie en een verkennend veldbezoek uitgevoerd. De bureaustudie bestaat uit het raadplegen van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) [lit. 5]. Aanvullend hierop zijn, als daar aanleiding voor is, verspreidingsatlassen, internetbronnen en de op internet vrij verkrijgbare verspreidingsgegevens geraadpleegd. Ter verificatie van- en als aanvulling op de bureaustudie is een veldbezoek uitgevoerd op 4 januari 2023, door ecologen van Witteveen+Bos. Soortgerichte inventarisaties en tellingen van afzonderlijke dier- en plantensoorten waren geen onderdeel van het veldbezoek; wel zijn toevallige waarnemingen van soorten of verblijfplaatsen genoteerd. Daarnaast is een habitatscan uitgevoerd. De inventarisatie is niet vlakdekkend en slechts indicatief, maar is voor deze fase voldoende gedetailleerd.

Op basis van de biotoopeisen van beschermde soorten, het veldbezoek en de resultaten van de bureaustudie is bepaald of beschermde soorten leefgebied kunnen vinden in en nabij de plangebieden en of daar nader onderzoek naar nodig is. Aan de hand van de geplande werkzaamheden en de verstoringgevoeligheid van soorten is vervolgens bepaald of negatieve effecten kunnen optreden, en of er sprake is van een overtreding van de Wnb.

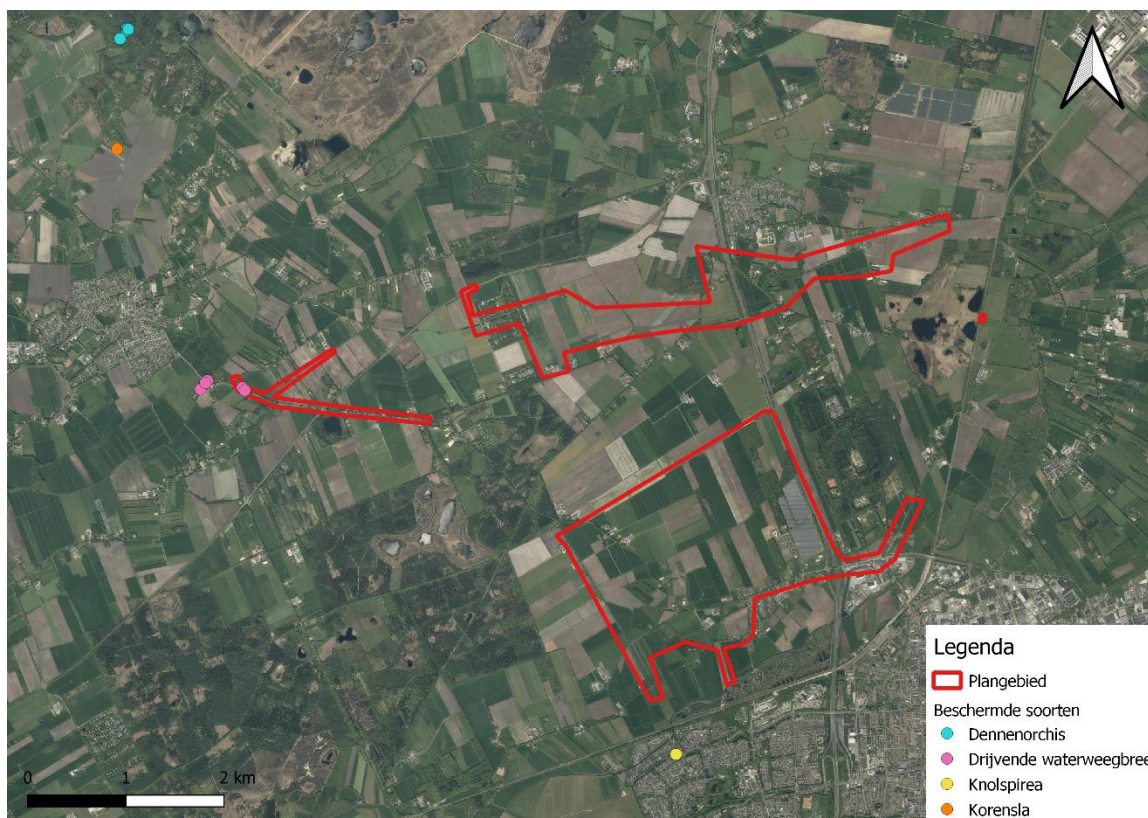
4.2 Beschrijving per soortgroep

4.2.1 Flora

Bureaustudie

Uit de NDFF [lit. 5] blijkt dat de afgelopen 5 jaar binnen 3 kilometer van de plangebieden de volgende beschermde plantsoorten zijn waargenomen: dennenorthis, drijvende waterweegbree, knolspirea en korensla. Dennenorthis is meerdere malen aan de rand van het Dwingelderveld waargenomen, circa 3 kilometer ten noorden van de plangebieden. Drijvende waterweegbree is tweemaal in het westen van de Boerveense Plassen-west waargenomen en een paar keer in de watergang de Ruiner Aa, circa 150 meter ten westen van Boerveense Plassen-west. Knolspirea is eenmaal waargenomen in de bebouwde kom van Hoozevee. Dit betreft echter een aangeplante individu, want de waarneming ligt buiten de natuurlijke verspreiding van de soort [lit. 5]. Deze soort wordt daarom niet verder besproken in deze rapportage. Korensla is eenmaal waargenomen in een weiland ten zuiden van het gehucht Witteveen.

Afbeelding 4.1 Waarnemingen van beschermde flora in de omgeving van de plangebieden [lit. 5]¹²

De biotoopeisen van deze soorten staan beschreven in het kader hieronder.

Dennenorchis

Dennenorchis groeit op beschaduwde plaatsen op voedselarme, droge tot vochtige, meestal zure grond. Ze wortelt in halfverteerd dennenstrooisel op goed doorluchte grond. Ze is voornamelijk te vinden in vochtige dennenbossen met een slecht ontwikkelde struiklaag, mosrijke naaldbossen, duinvalleien, soms onder berken of kraaihei in de duinen en in jeneverbesstruwelen. De kruidlaag van de groeiplaats bestaat voornamelijk uit zandzegge, gewoon struisgras en eikvaren. Bij verdere ontwikkeling van de kruidlaag naar een struiklaag verdwijnt de dennenorchis. Ze is zeldzaam op de Waddeneilanden en in de duinen bij Schoorl, zeer zeldzaam in Drenthe, Zuidoost-Friesland, Midden-Nederland en Noord-Brabant [lit. 6].

Drijvende waterweegbree

Drijvende waterweegbree is te vinden op zonnige plaatsen in stilstaand of zwak stromend, zwak zuur tot licht basisch, voedselarm tot matig voedselrijk water met een niet of weinig humeuze zandbodem. Ook op periodiek droog vallende oevers. Ze staat voornamelijk in laaglandbeken, kanalen, vennen en poelen. Ze is vrij zeldzaam in Noord-Brabant en Noord-Limburg. Zeldzaam in het oosten en midden van het land en zeer zeldzaam in het rivierengebied en op de Waddeneilanden [lit. 6].

Korensla

Korensla prefereert open, zonnige, droge, stikstofarme, matig voedselrijke, kalkarme, zure grond. Zeer specifiek te vinden op zandgrond, nooit op veen of klei. In Nederland is de groeiplaats beperkt tot akkers, maar sporadisch ook te vinden in bermen en op bouwterreinen [lit. 6].

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantsoorten waargenomen. Hierbij wordt opgemerkt dat het veldbezoek, met betrekking tot flora, niet in de meest geschikte periode van het jaar heeft plaatsgevonden.

¹ Deze informatie is afkomstig uit NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

² Wees alert op het gebruik van puntwaarnemingen, een punt is niet per se een waarneming op die plek.

De vegetatietypen binnen de plangebieden variëren. Het grootste deel van het gebied bestaat uit agrarisch buitengebied met een vegetatie die voornamelijk bestaat uit Engels raaigras. In de gebieden zijn echter ook bomenrijen, bermvegetatie, natte bossen en houtwallen aanwezig (afbeelding 4.2). Door afwezigheid van dennenbos bieden de plangebieden geen geschikt habitat aan dennenorchis. De watergangen binnen de plangebieden bestaan voornamelijk uit agrarische sloten. Deze eutrofe watergangen zijn geen geschikt biotoop voor drijvende waterweegbree. Als gevolg van de over het algemeen eutrofe omstandigheden de plangebieden is hier geen geschikt biotoop voor korensla aanwezig.

Afbeelding 4.2 Impressie van de vegetatie binnen de plangebieden

Effecten en conclusie

Uit de NDFF [lit. 5] blijkt dat in de afgelopen 5 jaar binnen 3 kilometer afstand van de plangebieden waarnemingen bekend zijn van onder de Wnb beschermde flora. Het betreft dennenorchis, drijvende waterweegbree en korensla. Binnen de plangebieden is een grote variatie aan landschappen aanwezig, waarin voornamelijk algemeen voorkomende vegetatietypen voorkomen. Het voorkomen van voor dennenorchis en korensla is op basis van de biotoopeisen uitgesloten. De aanwezigheid van drijvende waterweegbree is niet geheel uit te sluiten op basis van de bureaustudie en het veldbezoek. De effecten van de werkzaamheden op deze soort worden hieronder besproken

Alle werkzaamheden

Hoewel het merendeel van de watergangen in de plangebieden ongeschikt biotoop is voor drijvende waterweegbree, is deze op basis van bekende verspreidingsgegevens in de watergangen van de plangebieden niet uit te sluiten. De werkzaamheden hebben mogelijk het vernielen van groeiplaatsen of het

vernietigen van individuen van deze soort tot gevolg, hetgeen een overtreding van de Wnb betreft. Geadviseerd wordt ter plaatse van de geplande werkzaamheden aan watergangen in de bloeiperiode (mei tot en met augustus) 2 veldbezoeken uit te voeren om onderzoek naar de aanwezigheid van deze soort te doen [lit. 7]. Indien de soort niet wordt aangetroffen, bestaan geen belemmeringen vanuit de Wnb en zijn vervolgstappen in het kader van de Wnb voor deze soortgroep niet nodig. Indien de soort wél wordt aangetroffen, mag deze niet geplukt, verzameld, afgesneden, ontworteld of vernield worden, en dienen de groeiplaatsen dus te worden ontzien. Mogelijk kunnen beschermde planten in het geheel worden uitgegraven en levend verplaatst naar een alternatieve groeiplaats buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Dit mag echter alleen nadat hiervoor ontheffing is verleend in het kader van der Wnb en in samenspraak met een ecologisch deskundige.

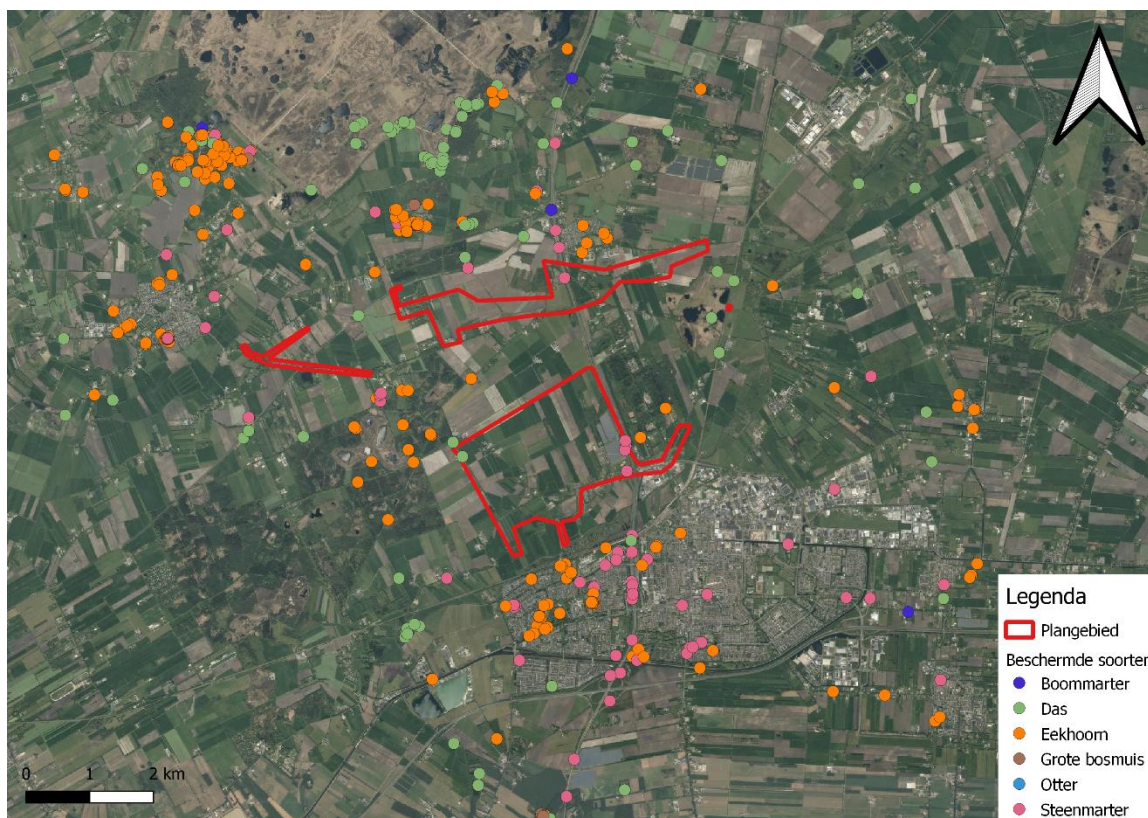
4.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Bureaustudie

Op basis van de NDFF [lit. 5] zijn in de afgelopen 5 jaar binnen 3 kilometer van de plangebieden waarnemingen bekend van een groot aantal zoogdiersoorten die beschermd zijn onder het beschermingsregime 'Andere soorten' van de Wnb, zoals bunzing, egel, hermelijn, ree en algemeen voorkomende muizensoorten. Voor deze soorten geldt binnen de provincie Drenthe een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ingrepen. Ook zijn waarnemingen bekend van verschillende niet-vrijgestelde 'Andere soorten' van de Wnb: boommarter, damhert, das, eekhoorn, grote bosmuis, steenmarter en wild zwijn. Damhert komt in Nederland niet in het wild voor, deze waarnemingen betreffen hoogstwaarschijnlijk ontsnapte individuen. Damhert wordt niet verder meegenomen in dit rapport. Voor wild zijn geldt in Nederland (buiten enkele aangewezen gebieden) een nulstand. Daarom wordt deze soort ook niet verder meegenomen in dit rapport.

Boommarter is voornamelijk waargenomen in de omgeving van de plangebieden, waarvan 2 keer op de A28. Das is verspreid in de omgeving van de plangebieden waargenomen. Het merendeel van de waarnemingen bevinden zich aan de rand van het Dwingelderveld. Daarnaast is das ook enkele keren waargenomen in de Boerveense Plassen. Eekhoorn en steenmarter zijn verspreid door (de omgeving van) de plangebieden waargenomen. Steenmarter is ook waargenomen in het bosschage in de westelijke berm van de A28, ter hoogte van het dorp Fluitenberg. Zowel in bossen als in de bebouwde kom van Hoogeveen zijn deze soorten waargenomen. Grote bosmuis is driemaal waargenomen in het gebied tussen de Boerveense Plassen-oost en het Dwingelderveld. Daarnaast zijn in de omgeving van de plangebieden ook verschillende waarnemingen bekend van de Habitatrichtlijnsoort otter (afbeelding 4.3). De waarnemingen van deze soort concentreren zich voornamelijk rond de watergang het Oude Diep en het natuurgebied de Olde Kene.

Afbeelding 4.3 Waarnemingen van beschermde grondgebonden zoogdieren in de omgeving van de plangebieden [lit. 5]¹²

De biotoopeisen van deze soort worden in onderstaand kader beschreven.

Boommarter

De boommarter leeft bij voorkeur in bossen. Als behendige klimmer en springer kan hij zijn leefgebied vanaf de grond tot in de boomtoppen benutten. Bij de boommarter wordt al gauw gedacht aan oud (loof)bos. In Nederland klopt dat beeld in ieder geval niet; de boommarter komt hier in allerlei typen en leeftijden bos voor. Boommarters leven bijvoorbeeld ook in de jonge bossen van de Flevopolders en in Moerasbossen in Overijssel en Utrecht [lit. 8].

Das

De das leeft in allerlei soorten biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Maar ook andere open terreinen, zoals vochtige heiden en rivierdalen zijn geschikte gebieden. Zelfs in afgravingen, oude ertsminen, op kliffen en onder gebouwen wordt de das soms aangetroffen. Het leefgebied van de das moet voldoen aan voldoende dekking, weinig verstoring, een groot voedselaanbod en een bodem waarin ze goed kunnen graven, met een grondwaterstand van tenminste 1,5 m onder het maaiveld [lit. 8].

Eekhoorn

Het verspreidingsgebied van de eekhoorn strekt zich uit over heel Europa en Noord-Azië. Ze leven tot op een hoogte van 2000 meter. De eekhoorn komt in grote delen van Nederland voor, vooral in Drenthe, Overijssel, Utrecht, Gelderland, Noord-Brabant en Limburg. Ook in de duinen van Noord- en Zuid-Holland komen eekhoorns voor. Tussen 1960 en 1970 brak een virusziekte uit waardoor de eekhoorn in het hele land zeldzaam werd. Na 1970 heeft herstel plaatsgevonden. Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Mits voldoende voedsel beschikbaar is, komen ze ook in bebouwd gebied. Hun voorkeur gaat uit naar ouder bos (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar) omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is [lit. 8].

¹ Deze informatie is afkomstig uit NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

² Wees alert op het gebruik van puntwaarnemingen, een punt is niet per se een waarneming op die plek.

Grote bosmuis

De grote bosmuis komt in Nederland slechts in Zuid-Limburg en in het uiterste oosten voor. De soort komt voor in veel verschillende biotopen mits er voldoende dekking is zoals lage begroeiing of verspreid liggende stenen. De soort is te vinden in bosranden met weinig ondergroei, parken, duinen, tuinen, heide, braakliggend land en niet te nat rietland. Wel heeft de grote bosmuis een voorkeur voor open eiken- en beukenbossen, met een uitgebreide struiklaag en weinig ondergroei [lit. 8].

Steenmarter

De steenmarter dankt zijn naam aan zijn voorkeur voor steenachtige biotopen en schuilplaatsen, zoals steengroeven, rotsige hellingen en gebouwen. De steenmarter komt vooral voor in parklandschap, maar ook in volkomen bosloze gebieden, steengroeven en rotsige hellingen. Hij is vooral te vinden in de nabijheid van dorpen en boerderijen en tegenwoordig zelfs in grote steden (de steenmarter is een 'cultuurvolger'). Hij heeft een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang, omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt [lit. 8].

Otter

De otter leeft in oeverzones met voldoende dekking en rust van allerlei soorten stromende wateren, zoals meren, plassen, rivieren, kanalen, beken en moerassen. Maar ook in kustzones, rotskusten en estuaria.

Ze leven in schoon en zoet water, waar voldoende voedsel, dekking en rust is. In brakke en zoute wateren (in Europa) komen ze alleen voor als zoet water in de omgeving is, omdat ze dat nodig hebben voor het schoonhouden van hun pels en als drinkwater [lit. 8].

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn 4 reeën in een weiland waargenomen. Het agrarische landschap met enkele houtwallen en bosschages biedt geschikt biotoop aan verschillende 'Andere soorten' van de Wnb waarvoor in provincie Drenthe een vrijstelling geldt, zoals bunzing, egel, hermelijn, ree en algemeen voorkomende muizensoorten. De aanwezigheid van agrarisch landschap met houtwallen, bosschages en heideterrein is geschikt biotoop voor de niet vrijgestelde 'Andere soorten' boommarter, damhert, das, eekhoorn, grote bosmuis, steenmarter en wild zwijn. In de plangebieden is voldoende dekking en voedsel voor deze soorten aanwezig om hier geschikt habitat te vinden.

De plangebieden zijn geen geschikt biotoop voor de Habitatrictlijnsoort otter. De watergangen binnen de plangebieden bestaan voornamelijk uit eutrofe, intensief onderhouden sloten waarbij een natuurlijke oeverzone ontbreekt.

Effecten en conclusie

Het voorkomen van verschillende soorten grondgebonden zoogdieren ('Andere soorten' van de Wnb) zoals egel, konijn, haas en verschillende algemeen voorkomende muizensoorten kan op basis van het aanwezige biotoop en de ligging van de plangebieden niet worden uitgesloten. Voor deze soorten geldt binnen de provincie Drenthe een vrijstelling voor artikel 3.10 (doden van dieren of beschadigen/vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen) in het kader van bestendig beheer en onderhoud bij ruimtelijke ingrepen. Een ontheffingsaanvraag en/of aanvullende maatregelen, dan wel compenserende maatregelen zijn voor deze vrijgestelde soorten niet nodig. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht (artikel 1.11 Wnb).

Het voorkomen van niet-vrijgestelde 'Andere soorten' boommarter, das, eekhoorn, grote bosmuis en steenmarter is in de plangebieden niet uitgesloten door aanwezigheid van geschikt biotoop. Daarbij moet worden aangetekend dat het voorkomen van deze soorten binnen de plangebieden zich vermoedelijk concentreert in enkele meer natuurlijke delen van de plangebieden zoals het Spaarbankbos. Het voorkomen van de Habitatrictlijnsoort otter is door de afwezigheid van geschikt biotoop uitgesloten. De effecten van de werkzaamheden op deze soorten worden hieronder besproken

Kleine technische werkzaamheden en werkzaamheden aan bestaande watergangen

Door de kleinschaligheid van de werkzaamheden zijn negatieve effecten op niet-vrijgesteld 'Andere soorten' uitgesloten. De werkzaamheden hebben slechts een zeer lokale verstoring tot gevolg en zullen ten hoogste passerende individuen van deze soortgroep verstoren. Door het voornemen worden geen essentiële onderdelen van het leefgebied verstoord of vernietigd.

Veranderingen aan maaiveld

De meeste werkzaamheden in deze categorie vinden plaats in weilanden in het agrarische gebied. Deze gebieden zijn ongeschikt biotoop voor grondgebonden zoogdieren. De werkzaamheden in deze gebieden leiden niet tot een overtreding van de Wnb. Echter zal ook een deel van de berm naast de A28 worden afgegraven. Deze berm is al enigszins laaggelegen met natte gedeeltes waarop ook een kleine bosschages aanwezig is. Deze bosschage zal voor deze werkzaamheden gekapt worden. De bosschage en omgeving biedt potentieel geschikt foerageer- en leefgebied aan niet-vrijgestelde 'Andere soorten' boommarter en steenmarter. Steenmarter is ook enkele keren waargenomen in dit bos. Negatieve effecten op deze soorten, en daarmee een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb, kunnen op voorhand niet worden uitgesloten. Een nader onderzoek dient naar het voorkomen van marterachtigen in deze bosschage te worden uitgevoerd. Inventarisatie van marterachtigen gebeurt middels het plaatsen van cameravallen, bestaande uit zowel losse wildcamera's als wildcamera's in marterboxen. De marterboxen zijn door middel van een tunnel te bereiken en worden aan de binnenzijde voorzien van geurstof of lokvoer. De cameravallen worden geplaatst op kansrijke locaties binnen het bosschage, en dienen tenminste 4 weken actief te zijn in de periode maart - september. Tijdens de veldbezoeken die nodig zijn voor het plaatsen, controleren en verwijderen van de cameravallen wordt tevens gezocht naar sporen van grondgebonden zoogdieren.

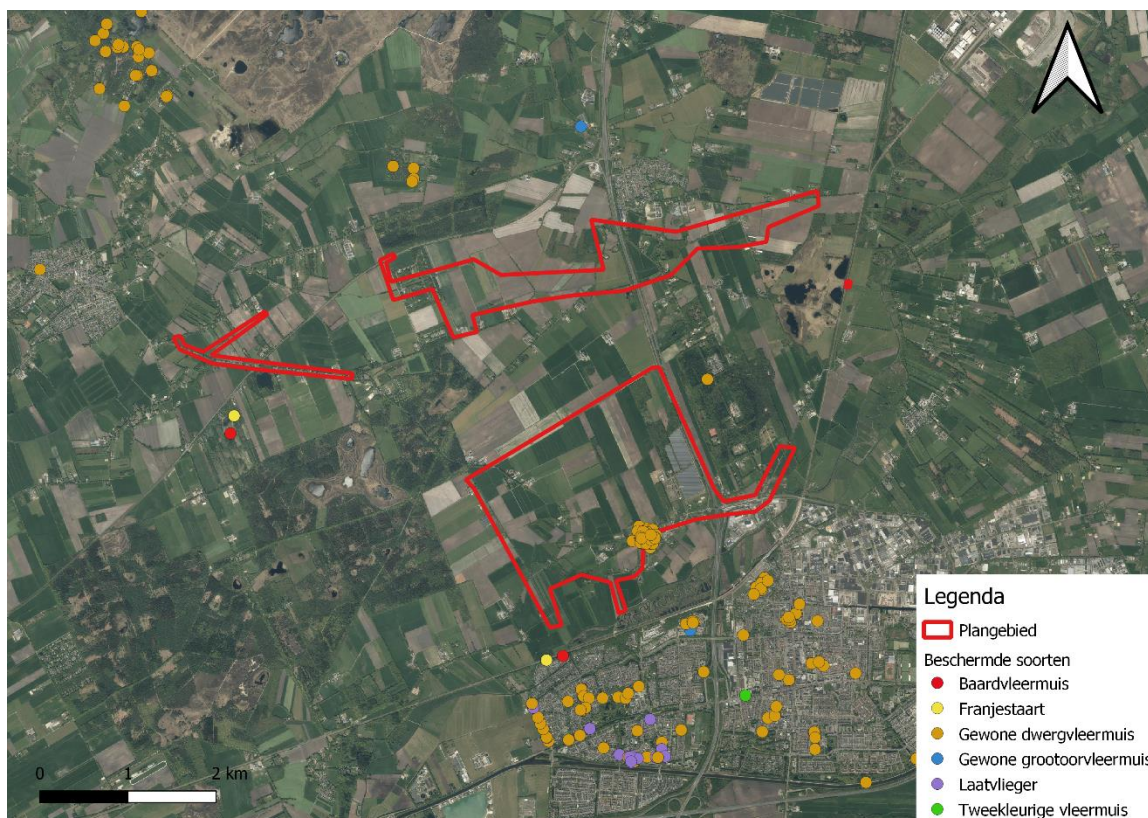
Door de beperkte grootte en leeftijd van het bosschage is deze niet geschikt biotoop voor eekhoorn en grote bosmuis. Als gevolg van de zeer vochtige omstandigheden door run-off van de snelweg (water op maaiveld tijdens het veldbezoek) is het bosschage geen geschikt biotoop voor das. Voor deze en overige soorten in deze soortgroep is overtreding van de verbodsbepalingen van de Wnb als gevolg van de geplande werkzaamheden wel uitgesloten. Vervolgstappen zijn voor deze soorten in het kader van de Wnb niet nodig. Wel geldt algemene zorgplicht van de Wnb (zie paragraaf 3.1.2).

4.2.3 Vleermuizen

Bureaustudie

Alle soorten vleermuizen zijn in Nederland beschermd onder de Wnb en vallen onder bijlage IV van de Habitatrichtlijn (HR). Volgens de NDFF [lit. 5] komen er tenminste 6 soorten vleermuizen voor in de directe omgeving van de plangebieden. Het betreft waarnemingen in de afgelopen 5 jaar binnen 3 kilometer van de plangebieden van overvliegende en/of foeragerende individuen van gewone baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, tweekleurige vleermuis. Daarnaast is ook de verspreidingsatlas geraadpleegd [lit. 6]. Volgens de Verspreidingsatlas komen ook rosse vleermuis, kleine dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis voor in of nabij de plangebieden.

Afbeelding 4.4 Waarnemingen van vleermuizen in de omgeving van de plangebieden [lit. 5]¹²

De biotoopeisen van de soorten staan in onderstaand kader beschreven.

Gewone baardvleermuis

De gewone baardvleermuis wordt voornamelijk aangetroffen in bossen, aan bosranden en in kleinschalige gesloten landschappen. Hier foerageren ze voornamelijk in de open ruimtes zoals boven paden, beken, open plekken en langs houtwallen. In de zomer verblijft de gewone baardvleermuis zich in bomen, nest- of vleermuiskasten, zolders, of de ruimte achter gevelbetimmering en vensterluiken van gebouwen. De soort jaagt op 1 tot 3 kilometer van de kraamkolonie en vliegt bij voorkeur langs lijnvormige structuren. In de winter worden vooral ondergrondse ruimten gebruikt voor als verblijfplaats. Voorbeelden hiervan zijn mergelgroeven, bunkers, forten, vestingwerken, oude steenfabrieken, ijskelders en (kasteel)kelders [lit. 9].

Franjestaart

De franjestaart is een soort van half open tot zeer dicht bos en kleinschalig, gesloten landschap. De soort wordt vaak in of bij relatief waterrijk, vochtig (loof)bos gevonden en jaagt daar in lanen, tussen en door de boomkronen, boven en rondom vijvers, grachten en beken en in open broekbos. Gebruikt als zomeronderkomen vooral spleten, scheuren en spechtengaten in bomen en in mindere mate zolders en schuren. Als winterverblijf zijn vooral onderaardse locaties bekend zoals grotten, kalksteengroeven, bunkers, forten, vestingwerken, oude steenfabrieken, ijs- en kasteelkelders. Voor vliegroutes wordt begeleidende vegetatie zeer strikt gevolgd [lit. 9].

Gewone dwergvleermuis

(Kraam)kolonies zijn in Nederland vooral in gebouwen, in spouwmuren, achter betimmering en daklijsten, of onder dakpannen gevonden. Gewone dwergvleermuizen zijn plaatstrouw, maar gebruiken meerdere verblijfplaatsen en verhuizen relatief vaak. Gebouwen worden ook als winterverblijf gebruikt, waarbij vergelijkbare plaatsen als in de zomer benut worden. Overwinterende gewone dwergvleermuizen worden vooral bij toeval gevonden in spouwmuren, onder dakpannen, achter betimmering en daklijsten. Daarnaast zijn ze ook in spleten in de muur van kerktorens, en in spleten in grotten, groeves, betonnen bruggen en parkeergarages en dergelijke gevonden. Ze kiezen temperatuurgevoelige winterslaapplaatsen. Bij vorst zoeken ze vaak verwarmde huizen op [lit. 9].

¹ Deze informatie is afkomstig uit NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

² Wees alert op het gebruik van puntwaarnemingen, een punt is niet per se een waarneming op die plek.

Gewone grootoorvleermuis

De gewone grootoorvleermuis komt verspreid over heel Nederland voor, maar nergens in grote aantallen. De soort is sterk gebonden aan kleinschalig landschap en bosgebieden en is in de open polderlandschappen in West- en Noord-Nederland een zeldzaamheid. De gewone grootoorvleermuis gebruikt zeer uiteenlopende soorten verblijfplaatsen. Ze worden in de zomer aangetroffen op zolders, achter betimmeringen, daklijsten en vensterluiken, in spouwmuren en onder dakpannen, in holten en spleten in bomen en in nest- en vleermuiskasten. Ze verhuizen vaak. Als winterverblijf worden vooral ondergrondse ruimten gebruikt, zoals grotten, kalksteengroeven, oude steenfabrieken, bunkers, forten, vestingwerken, ijskelders en (kasteel)kelders [lit. 9].

Kleine dwergvleermuis

De kleine dwergvleermuis is een soort van gesloten tot half open landschap, die ten opzichte van de gewone dwergvleermuis nog meer in besloten landschap jaagt en dicht op de structuren in het landschap. De verblijfplaatskeuze lijkt gelijk te zijn aan die van de gewone dwergvleermuis. De kleine dwergvleermuis gebruikt gedurende het hele jaar vooral gebouwen als verblijfplaats [lit. 9].

Laatvlieger

Kraamkolonies komen voor zover bekend alleen in gebouwen voor. Ze wonen in de spouwmuur, achter de betimmering, onder daklijsten en dakpannen of onder het lood rondom de schoorsteen. Soms worden ze ook op zolders aangetroffen. Laatvliegers bewonen een netwerk van verschillende huizen die op een afstand van hooguit enkele honderden meters van elkaar liggen. Ze verhuizen soms wel, maar zijn in principe erg plaats- en gebiedstrouw. In de winter zoeken laatvliegers nauwe en relatief droge plaatsen op zoals spouwmuren, spleten en scheuren in zolders, oude kelders en soms ook kieren dicht bij de ingang van grotten [lit. 9].

Rosse vleermuis

Kraamkolonies zijn hoofdzakelijk bekend uit laaggelegen gebieden in Noord-Duitsland en Nederland. De rosse vleermuis is in West-Europa een uitgesproken boombewonende soort. Zowel solitaire mannetjes, groepen vrouwtjes met jongen, als dieren in winterslaap gebruiken boomholten als onderkomen. In Midden-Europa staat de rosse vleermuis bekend als een trekkende soort. Met behulp van ringonderzoek zijn in het verleden ook in Nederland waarnemingen gedaan die wijzen op trek. Anderzijds zijn er gebieden waar tijdens alle seizoenen rosse vleermuizen gevonden kunnen worden [lit. 9].

Ruige dwergvleermuis

Uit het buitenland zijn verblijfplaatsen vooral aangetroffen in spleten en gaten in bomen, in nest- en vleermuiskasten, in gebouwen achter betimmeringen, achter daklijsten, onder dakbedekking en op zolders. 2 Nederlandse kolonies bewoonden spouwmuren. Vele solitaire mannetjes of kleine groepen zijn gevonden in spleten en gaten in bomen, achter loshangend schors en in kasten. Als winterverblijf zijn gebouwen (spouwmuur, dakpannen, betimmering), houtstapels, maar ook boomholtes en nest- en vleermuiskasten bekend [lit. 9].

Tweekleurige vleermuis

In de zomer is de Tweekleurige vleermuis een bewoner van kieren en spleten in rotsen in bosachtig berglandschap en steppegebieden. In vlakke gebieden verblijft deze soort echter ook in muurspleten en zolderruimten van hoge gebouwen. Als winterslaapplaats worden grotten, kelders maar ook spleten in hoge gebouwen gebruikt [lit. 9].

Watervleermuis

De watervleermuis is een boombewonende soort van half open tot gesloten, waterrijk en bosrijk landschap. Grotere dichtheden worden vooral daar gevonden waar zowel beschut water als ouder bos of oudere bomen aanwezig zijn. De verspreiding toont een duidelijke binding met de oudere bossen in de duinen in het westen van Nederland, en de bossen op de hogere zandgronden en het krijtlandschap in het oosten en zuiden van Nederland. Desondanks komt de soort ook voor in het laagland op plaatsen waar oudere bossen of parken aanwezig zijn. In het noordwestelijke laagland worden in bosarme omgeving soms kleine groepen op zolders gevonden [lit. 9].

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek werden geen waarnemingen gedaan van (sporen van) vleermuizen. In de plangebieden zijn tal van structuren die geschikt biotoop bieden aan verschillende vleermuizen zoals bomenrijen, bosschages, waterwegen en oude boerderijen. Deze structuren kunnen gebruikt worden om te foerageren, langs te vliegen of in te verblijven. Tijdens het veldbezoek zijn geen holtes of spleten in bomen of gebouwen waargenomen. Echter is het voorkomen van geschikte verblijfplaatsen binnen de plangebieden zeer waarschijnlijk door de grootte en het aantal bosschages en oude boerderijen.

Effecten en conclusie

Foerageergebied en vliegroutes kleine technische werkzaamheden

In het kader van deze kleinschalige werkzaamheden worden geen sloten gedempt of bomen gekapt. Daarbij hebben de werkzaamheden slechts een beperkte verstoring door geluid of trillingen tot gevolg. Eventueel in de directe omgeving foeragerende of migrerende vleermuizen hebben voldoende uitwijkmogelijkheden. Een overtreding van de Wnb treedt niet op.

Foerageergebied en vliegroutes werkzaamheden aan waterwegen en veranderingen aan maaiveld

De werkzaamheden worden overdag uitgevoerd waardoor geen verstoring van actieve dieren optreedt. De werkzaamheden aan de waterwegen hebben geen negatief effect op de functie van de waterwegen als foerageergebied of vliegroute. Indien bomenrijen worden gekapt en/of er onderbrekingen in bomenrijen of houtwallen van meer dan 20 meter ontstaan, dient onderzoek te worden gedaan naar het gebruik van de bomenrij als vliegroute. Dit onderzoek naar vliegroutes vindt plaats in de periode 15 mei t/m 15 september en betreft 2 bezoeken conform het vleermuisprotocol 2021.

Algemene mitigerende maatregelen foerageergebied en vliegroutes

In de omgeving kunnen foeragerende en overvliegende vleermuizen worden verstoord, wanneer de werkzaamheden zorgen voor geluid, licht of trillingen in het gebied. Het verstoren (en daarmee tevens indirect aantasten van het leefgebied) van vleermuizen is onder de Wnb verboden. Deze vorm van verstoring is echter te voorkomen door werkzaamheden uit te voeren buiten de actieve periode voor vleermuizen, bij daglicht (tussen een uur na zonsopkomst en een uur voor zonsondergang) en bij voorkeur in de winterperiode (december tot februari). Waar verlichting nodig is dient gebruik te worden gemaakt van efficiënt lichtbeheer. Dit kan door:

- gebruik te maken van vleermuisvriendelijke verlichting;
- het kunstmatig licht enkel daar te richten waar het ook daadwerkelijk nodig is (doelgericht);
- gebruikt te maken van armaturen die het licht door middel van een scherpe bundel 1 bepaalde kant (en weg van het foerageergebied/ de vliegroute) richten;
- gebruik te maken van aangepaste armaturen die verstrooiing van licht minimaliseren;
- het aantal lampen, de lichtintensiteit en het gebruik van hoge lichtmasten met veel lichtverstrooiing te beperken;
- voor en na de werkzaamheden het gebruik van kunstverlichting te beperken tot enkel verlichting ter beveiliging van opslagterreinen. Ook hiervoor gelden de bovenvermelde restricties.

Verblijfplaatsen alle werkzaamheden

De aanwezigheid van verblijfplaatsen in bomen in de plangebieden is niet uit te sluiten. De werkzaamheden bestaan uit het ontgraven van waterwegen met (mini-)kranen en de aan- en afvoer van grond met behulp van vrachtwagens of dumpers. Indien de inzet van zwaar materieel binnen 10 meter van bomen plaatsvindt kan er verstoring van boombewonende vleermuissoorten (gewone baardvleermuis, franjestaart, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis) plaatsvinden door geluid en trillingen [lit. 1]. Gedurende de periode dat vleermuizen gebruik maken van bomen (april t/m oktober) kunnen de werkzaamheden dus verstoring van verblijfplaatsen veroorzaken. Dit betreft een overtreding van de Wnb. Geadviseerd wordt de werkzaamheden in de directe nabijheid van bomen buiten de actieve periode van vleermuizen uit te voeren (november t/m maart).

Indien er bomen gekapt moeten worden voor deze werkzaamheden is er kans op vernietiging van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen en dient een holtenonderzoek te worden gedaan en eventueel vervolgonderzoek naar de functie van de verblijfplaats. Een dergelijk onderzoek bestaat uit 4 bezoeken in de periode mei t/m september en wordt uitgevoerd conform het vleermuisprotocol 2021. Indien verblijfplaatsen van vleermuizen in de te kappen bomen worden aangetroffen is voor het kappen van de bomen ontheffing nodig.

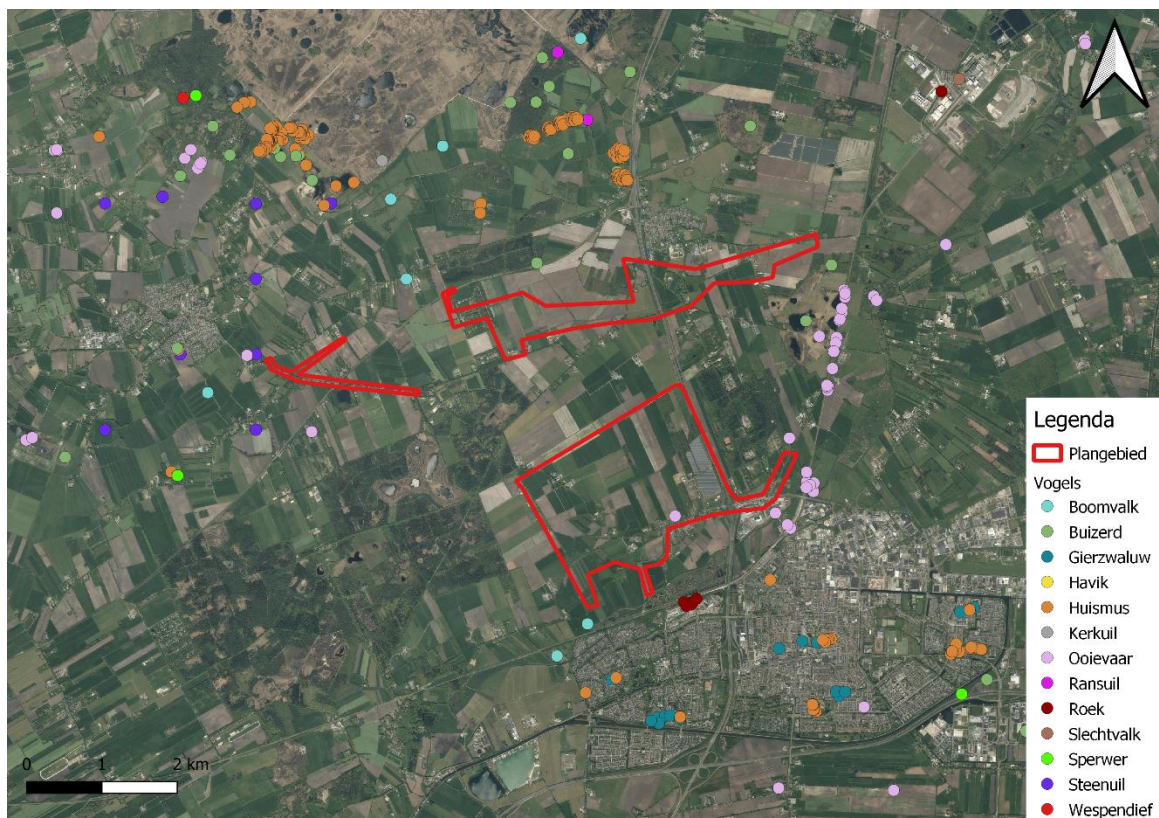
4.2.4 Vogels

Bureaustudie

In de afgelopen 5 jaar werden binnen 3 kilometer van de plangebieden verschillende vogelsoorten waargenomen zoals houtduif, kraai en ekster. Daarnaast werden in de omgeving van de plangebieden ook verschillende soorten waargenomen waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. Het betreft boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw. [lit. 5]. Van grote gele kwikstaart, oehoe en zwarte wouw zijn enkel waarnemingen van overvliegende en foeragerende individuen bekend. Van de andere soorten zijn echter ook nest- en/of territoriumindicerende waarnemingen bekend of verblijfplaatsen vastgesteld (afbeelding 4.5). Ooievaar is verspreid in de omgeving van de plangebieden nest-indicerend waargenomen, maar is vooral waargenomen rond de spoorlijn Hoogeveen-Assen. Enkele keren ook in de Boerveense Plassen en rond het dorp Fluitenberg. Steenuil is in het agrarische buitengebied direct ten westen van de plangebieden nest-indicerend waargenomen.

Buiten de plangebieden zijn verschillende vogels met jaarrond beschermde nesten waargenomen. Aan de rand van het Dwingelderveld ligt een zwaartepunt van nest-indicerende waarnemingen. Huismus en gierzwaluw zijn rond verschillende gebouwen nest-indicerend waargenomen. Huismus is zowel in de bebouwde kom als in het agrarische buitengebied waargenomen. Gierzwaluw is enkel in de bebouwde kom van Hoogeveen waargenomen.

Afbeelding 4.5 Nest-indicerende waarnemingen van vogels met jaarrond beschermd nesten in de omgeving van de plangebieden [lit. 5]¹²

¹ Deze informatie is afkomstig uit NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

² Wees alert op het gebruik van puntwaarnemingen, een punt is niet per se een waarneming op die plek.

De biotopeneisen van de soorten die in of op de rand van de plangebieden zijn waargenomen staan in onderstaand kader beschreven.

Buizerd

Is te vinden in uitgestrekte bossen afgewisseld met heide en boerenland, moerasbossen, boerenland met bosjes en houtwallen, duinvalleien met struweel, bosjes in steden. Combinatie van geschikte nestgelegenheid (bos of een bosje) met open land met veel voedsel is ideaal [lit. 10].

Ooievaar

Het leefgebied bestaat uit extensief beheerde weilanden in veenweidegebieden en uiterwaarden met een hoge waterstand. Voor een broedplek maakt de ooievaar gebruik van kunstmatige nestgelegenheden op daken en wagenwielen, maar hij broedt ook in zelfgemaakte nesten in bomen [lit. 10].

Steenuil

Veelal kleinschalige cultuurlandschappen met een variatie aan houtwallen, heggen, weiltes en knoestige bomen. In grootschalige landbouwgebieden is de steenuil afhankelijk van gevarieerde erven bij boerderijen of vrijstaande huizen. Jachtgebied bestaat uit open terrein met het hele jaar door lage vegetatie (beweiding). Voorts zijn er voldoende zitplaatsen van 1 tot anderhalve meter hoogte (paaltjes bijvoorbeeld) om vanuit te jagen. Er zijn schuilplaatsen en broedholten in oude bomen, schuren, gebouwen en dergelijke [lit. 10].

Veldbezoek

De plangebieden bieden leefgebied voor een tal van vogelsoorten, het kleinschalige agrarische landschap, de bosschages en oude boerderijen vormen een geschikt biotoop voor deze algemeen voorkomende broedvogelsoorten. Tijdens het veldbezoek zijn 2 rondvliegende buizerds en enkele potentieel jaarrond beschermde nesten waargenomen. De combinatie van bosschages en weilanden zorgen ervoor dat de plangebieden geschikt broedbiotoop is voor boomvalk, buizerd, havik, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, sperwer en steenuil. De aanwezigheid van oude boerderijen zorgt ook voor geschikt biotoop voor huismus.

Effecten en conclusie

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels zijn beschermd onder artikel 3.1 van de Wnb. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen (artikel 3.1 Wnb).

Effecten op vogels met jaarrond beschermde nesten alle werkzaamheden

Binnen de plangebieden en rond de werkzaamheden is het voorkomen van jaarrond beschermde nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, sperwer en steenuil niet uit te sluiten. De werkzaamheden betreffen onder andere het kappen van bomen en verschillende graafwerkzaamheden met mogelijk zwaar materieel.

Indien binnen de meest kwetsbare periode van de roofvogels (broedseizoen: maart tot en met augustus) wordt gewerkt bestaat de kans op verstoring van jaarrond beschermde nesten. Op het moment dat jongen aanwezig zijn in het nest mogen nesten niet binnen 75 meter benaderd worden door mens of materieel [lit. 11]. Indien werkzaamheden gedurende deze meest kwetsbare periode worden uitgevoerd is binnen een straal van 75 meter rond de werkzaamheden een nestenonderzoek noodzakelijk. Ook te kappen bomen dienen onderzocht te worden op aanwezigheid van jaarrond beschermd nesten. Indien in de te kappen bomen of in de bomen in een verstoringcontour van 75 meter rond de werkzaamheden potentieel jaarrond beschermde nesten worden waargenomen dient een vervolgonderzoek te worden gedaan naar het gebruik van het nest. Dit onderzoek vindt plaats op basis van het kennisdocument buizerd aan de hand van een maandelijks bezoek in de periode maart tot en met augustus [lit. 11]. Het verstoren van de gebouwbewonende soorten huismus en gierzwaluw kan worden uitgesloten als gevolg van de afstand tussen de werkzaamheden en de potentiële nestlocaties.

Overige broedvogels

Het onderzoeksgebied biedt leefgebied aan verschillende algemeen voorkomende broedvogels. Het voorkomen van algemeen voorkomende broedvogels gedurende het broedseizoen is dan ook aannemelijk. Voor aanwezige broedvogels geldt dat werkzaamheden tijdens het broedseizoen (globaal van 15 maart tot 15 juli) voor verstoring kunnen zorgen door trillingen of geluid. Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat

opzettelijk verstoren in het broedseizoen (individuen, nesten of eieren) verboden is volgens de Wnb. Het verkrijgen van ontheffing voor het verstoren van broedvogels is meestal niet mogelijk.

De effecten op vogels en daarmee een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wnb zijn namelijk gemakkelijk te voorkomen, te weten door in principe 3 mogelijkheden:

- buiten het broedseizoen werken, dit met risico dat sommige vogels tot in september kunnen broeden;
- de werkzaamheden vlak voor het broedseizoen inzetten en dan continue doorwerken (werkzaamheden niet langer dan enkele dagen stilleggen), zodat vogels niet gaan broeden in het gebied waar gewerkt wordt;
- de plangebieden voor het broedseizoen ongeschikt maken voor broedvogels.

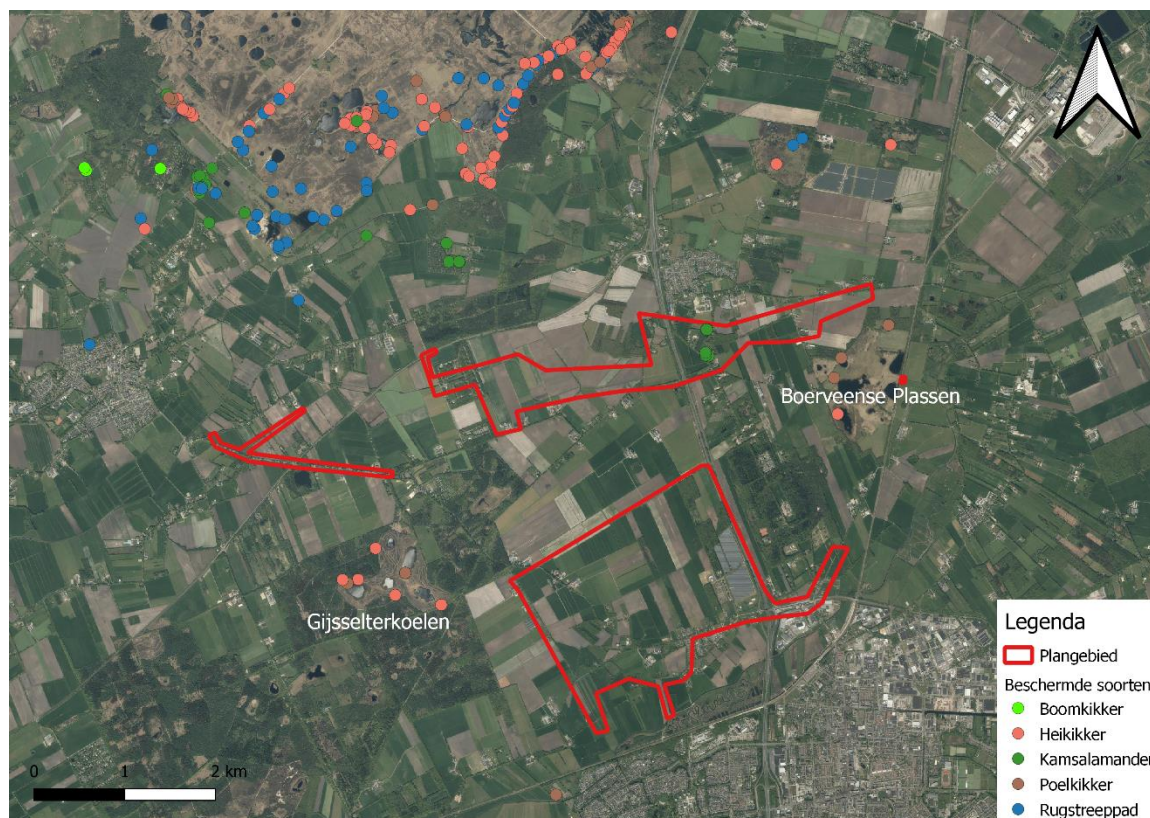
4.2.5 Amfibieën

Bureaustudie

Op basis van de NDFF [lit. 5] zijn in de afgelopen 5 jaar binnen 3 kilometer van de plangebieden waarnemingen bekend van amfibiesoorten die zijn beschermd onder het beschermingsregime 'Andere soorten' van de Wnb (artikel 3.10), zoals bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Voor deze soorten geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ingrepen een vrijstelling in de provincie Drenthe. In de omgeving van de plangebieden zijn geen waarnemingen bekend van niet-vrijgestelde 'Andere soorten' amfibiesoorten.

Daarnaast zijn in de omgeving van de plangebieden wel verschillende waarnemingen bekend van de Habitatrichtlijnsoorten boomkikker, heikikker, kamsalamander, poelkikker en rugstreeppad (afbeelding 4.6). Boomkikker is enkele malen waargenomen in het bos in het zuidwesten van het Dwingelderveld, circa 3 km ten noordwesten van de plangebieden. De populatie van boomkikker wordt goed onderzocht. Het is uitgesloten dat boomkikker buiten zijn bekende verspreiding voorkomt. Boomkikker wordt daarom niet verder meegenomen in deze rapportage. Heikikker en poelkikker zijn voornamelijk waargenomen in het Dwingelderveld maar zijn ook waargenomen rond de Gijsselterkoelen en in de Boerveense Plassen. Kamsalamander is verspreid door het gebied ten noordwesten van de plangebieden waargenomen. Daarnaast is deze soort ook in de plangebieden waargenomen, in poelen het bos ten zuiden van Pesse. Rugstreeppad is in grote getalen waargenomen in het Dwingelderveld.

Afbeelding 4.6 Waarnemingen van beschermde amfibieën in de omgeving van de plangebieden [lit. 5]¹²

De biotoopeisen van deze soort worden in onderstaand kader beschreven.

Heikikker

De heikikker is uit alle Nederlandse provincies (behalve Flevoland) bekend, maar kent zijn grootste verspreiding in de hoger gelegen delen van het land. Hij komt vooral voor in vochtige heidegebieden, waar sprake is van veenvorming en in hoog- en laagveengebieden. Ook in de rest van zijn verspreidingsgebied is vocht en veenvorming een belangrijk element van zijn biotoop. Maar hij wordt ook wel aangetroffen in vochtige schraalgraslanden, duinvalleien, bosranden, langs meren en rivieren en in komkleigebieden. De aanwezigheid van laag struweel en hoge kruidige gewassen is hier van belang. De voortplantingsbiotoop bestaat uit ondiepe stilstaande wateren met oevervegetatie. Het water zelf is vaak enigszins zuur (pH 4 - 5.5) en voedselarm [lit. 11].

Kamsalamander

De kamsalamander komt verspreid over het gehele zuiden, midden en oosten van ons land voor. Hij is vrij zeldzaam en wordt landelijk gezien als een kwetsbare soort, die in zijn verspreiding achteruit gaat. Zijn voorkeur gaat uit naar kleinschalige landschappen met bospercelen, heggen en struwelen. De voortplantingsbiotoop bestaat voornamelijk uit matig voedselrijke tot voedselrijke, stilstaande wateren met een goed ontwikkelde onderwatervegetatie. Veel vindplaatsen zijn beek- of rivierbegeleidend. De poel mag niet geheel beschadwd zijn en moet permanent water bevatten. Dat een poel visvrij is, wordt als belangrijk beschouwd. Buiten de voortplantingsperiode (eind maart tot half juli) bevindt de kamsalamander zich op het land. Het landschap waarin ze zich dan bevinden is bosrijk, bevat houtwallen of struweel en wordt vaak gekenmerkt door kleinschaligheid in de omgeving [lit. 11].

Poelkikker

De poelkikker komt in Nederland vooral in het Oosten en Zuiden voor. Het is een zon- en warmteminnende soort met een voorkeur voor onbeschaduwde wateren. De oeverzone moet bij voorkeur goed begroeid zijn. En het water is vaak vrij omvangrijk of maakt deel uit van een groter complex van wateren. De Poelkikker is een kritische soort, die houdt van voedselarm, schoon water. Hij heeft een voorkeur voor zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op de hogere zandgronden. Hij komt

¹ Deze informatie is afkomstig uit NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

² Wees alert op het gebruik van puntwaarnemingen, een punt is niet per se een waarneming op die plek.

voor in vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden, en in uiterwaarden. Poelkikkers overwinteren meestal op het land en niet in het water [lit. 11].

Rugstreeppad

De rugstreeppad is een bewoner van zandige terreinen met een betrekkelijk hoge dynamiek, zoals de duinen, de uiterwaarden van de grote rivieren, opgespoten terreinen, heidevelden en akkers. Maar hij wordt ook op klei- en veengronden aangetroffen. Voor de voortplanting is de rugstreeppad afhankelijk van ondiepe wateren, die vrij snel opwarmen. Vaak wordt gebruik gemaakt van tijdelijke poeltjes en plassen, maar ook slootjes en vennen kunnen geschikt zijn. Een voorwaarde is wel dat het water niet zuurder is dan pH 5. Brak water wordt getolereerd [lit. 11].

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek werden geen, onder de Wnb beschermde, amfibieën aangetroffen. In de plangebieden zijn veel watergangen, poelen en vijvers aanwezig die leefgebied zijn voor enkele vrijgestelde 'Andere soorten' amfibiesoorten zoals bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Het merendeel van de plangebieden bestaat uit agrarisch weiland met enkele agrarische sloten. Dit biotoop is niet geschikt voor beschermde amfibiesoorten. Echter is in het deelplangebied Boerveense Plassen-oost ook nat bosgebied aanwezig met poelen en watergangen die geschikt biotoop zijn voor kamsalamander en poelkikker. Dit betreft het bos direct ten zuiden van Pesse. In de plangebieden is geen natte heide aanwezig. Voor heikikker is geen geschikt habitat aanwezig binnen de plangebieden.

Effecten en conclusie

Op basis van de aanwezige biotoop kan het voorkomen van algemeen voorkomende 'Andere soorten' amfibiesoorten zoals bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander niet worden uitgesloten. Voor het verstoren van deze soorten in het kader van ruimtelijke ingrepen geldt een algemene vrijstelling in de provincie Drenthe. Vervolgstappen in kader van het Wnb zijn niet nodig. Het voorkomen van niet-vrijgestelde 'Andere soorten' amfibiesoorten is op basis van verspreidingsgegevens uitgesloten. Deze soorten komen niet voor in (de omgeving van) de plangebieden. Het voorkomen van de Habitatrichtlijnsoort heikikker is op basis van biotoopeisen uitgesloten. Het voorkomen van de Habitatrichtlijnsoorten kamsalamander, poelkikker en rugstreeppad is op basis van aanwezige biotopen niet uit te sluiten in de plangebieden. De effecten van de werkzaamheden op deze soorten worden hieronder besproken

Alle werkzaamheden

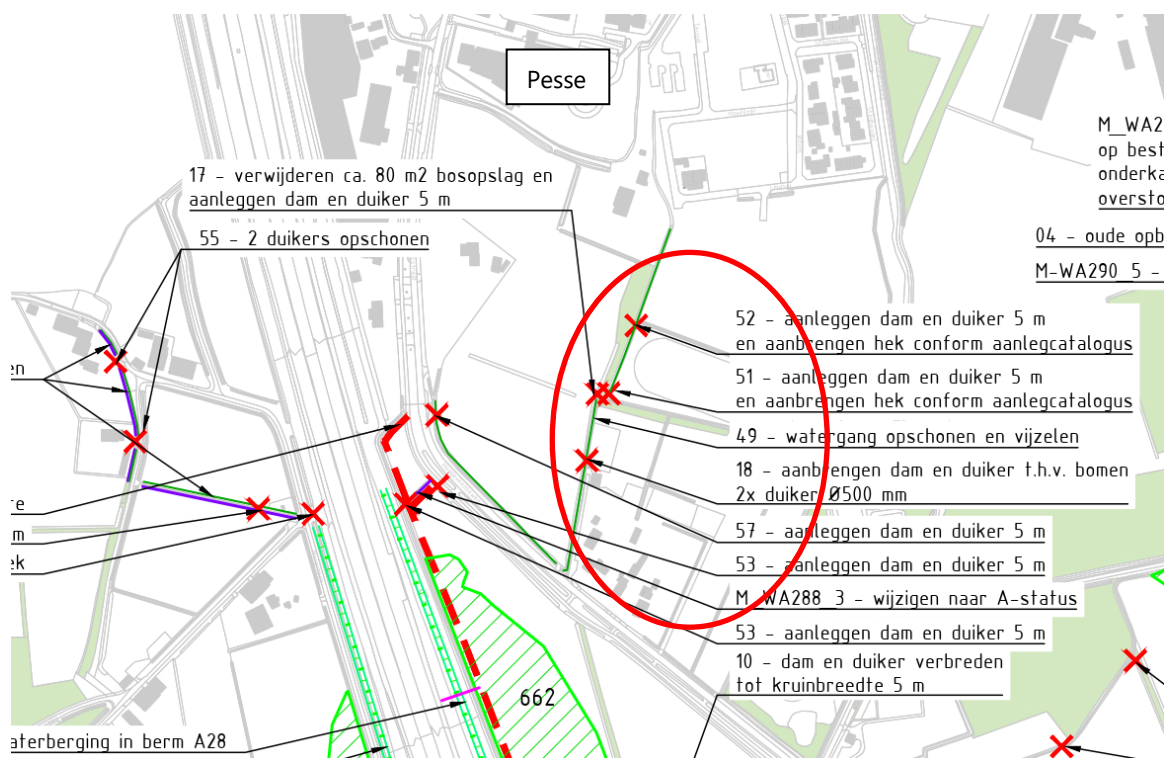
De watergangen in het agrarische gebied bestaan uit intensief onderhouden eutrofe sloten. Deze watergangen bieden geen biotoop aan heikikker, kamsalamander en poelkikker. Kamsalamander en poelkikker zijn wel te verwachten binnen de bosvennen binnen het deelplangebied Boerveense Plassen-oost. In het bos direct ten zuiden van Pesse worden dammen en duikers aangelegd en wordt de waterkant gevijzeld (afbeelding 4.7). De habitat zal na de werkzaamheden dezelfde functie vervullen voor deze soorten. Echter is er wel kans op doding en/of verstoring van deze soorten tijdens de werkzaamheden. Bij werkzaamheden in en aangrenzend in het bos ten noorden van de Hooerveenseweg dient eerst onderzoek plaats te vinden volgens het de soorteninventarisatie protocollen van, kamsalamander en poelkikker. Dit kan met 2 bezoeken in mei (kamsalamander en poelkikker). Indien individuen in deze gebieden worden aangetroffen is ontheffing nodig.

Wat de Habitatrichtlijnsoort rugstreeppad betreft, is het voorkomen van deze soort in de omgeving van het de werkzaamheden niet uit te sluiten. De soort is zeer mobiel en kan enkele kilometers afleggen om bij geschikt voortplantingswater te komen. Om doding van de soort te voorkomen dient gewerkt te worden buiten de voortplantingsperiode van rugstreeppad (15 april t/m september).

Daarnaast is het aannemelijk dat in de uitvoeringsfase van de hier beschouwde werkzaamheden (bijkomend) tijdelijk geschikt leefgebied voor rugstreeppadden wordt gecreëerd. Zo wordt de grond plaatselijk kaal gemaakt (open, vergraafbare bodem), kunnen zich ondiepe regenwaterpoelen in de bandensporen van de werktuigen ontstaan (voortplantingswater) en wordt werkmateriaal op het werkterrein opgeslagen (schuilplaatsen). De rugstreeppad is een zeer mobiele soort die makkelijk enkele kilometers buiten het huidige leefgebied kan opduiken op zoek naar dergelijke dynamische milieus. Gezien de nabijheid van geschikt leefgebied en recente bekende waarnemingen van deze soort in de (wijdere) omgeving is niet uit te

sluiten dat deze soort in de uitvoeringsfase van de werkzaamheden ook binnen de grenzen van het werkzaamheden opduikt. Individuele rugstreeppadden die sporadisch in de plangebieden aanwezig zijn, kunnen worden verwond of gedood wanneer zij tijdens de werkzaamheden de planlocaties betreden en bijvoorbeeld onder de machines terechtkomen. Het verwonden of doden van individuen van de rugstreeppad is onder de Wnb verboden. Overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wnb is te voorkomen door het treffen van mitigerende maatregelen. Om een overtreding van de Wnb te voorkomen dient vermeden te worden dat de soort tijdens de werkzaamheden de plangebieden gaat bevolken. Hiertoe dient te worden voorkomen dat regenplassen ontstaan op de zanderige ondergrond, door te zorgen voor een geschikte afwatering en/of eventueel ontstane plassen zo spoedig mogelijk te dempen. Wanneer deze maatregelen zorgvuldig worden uitgevoerd is verstoring van rugstreeppadden als gevolg van de werkzaamheden uit te sluiten. Er zijn dan ten aanzien van deze soort geen vervolgstappen nodig in het kader van de Wnb. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht.

Afbeelding 4.7 Werkzaamheden rond het bos ten zuiden van Pesse (in het deelplangebied Boerveense Plassen-oost). De geschikte habitat is met rood gearceerd

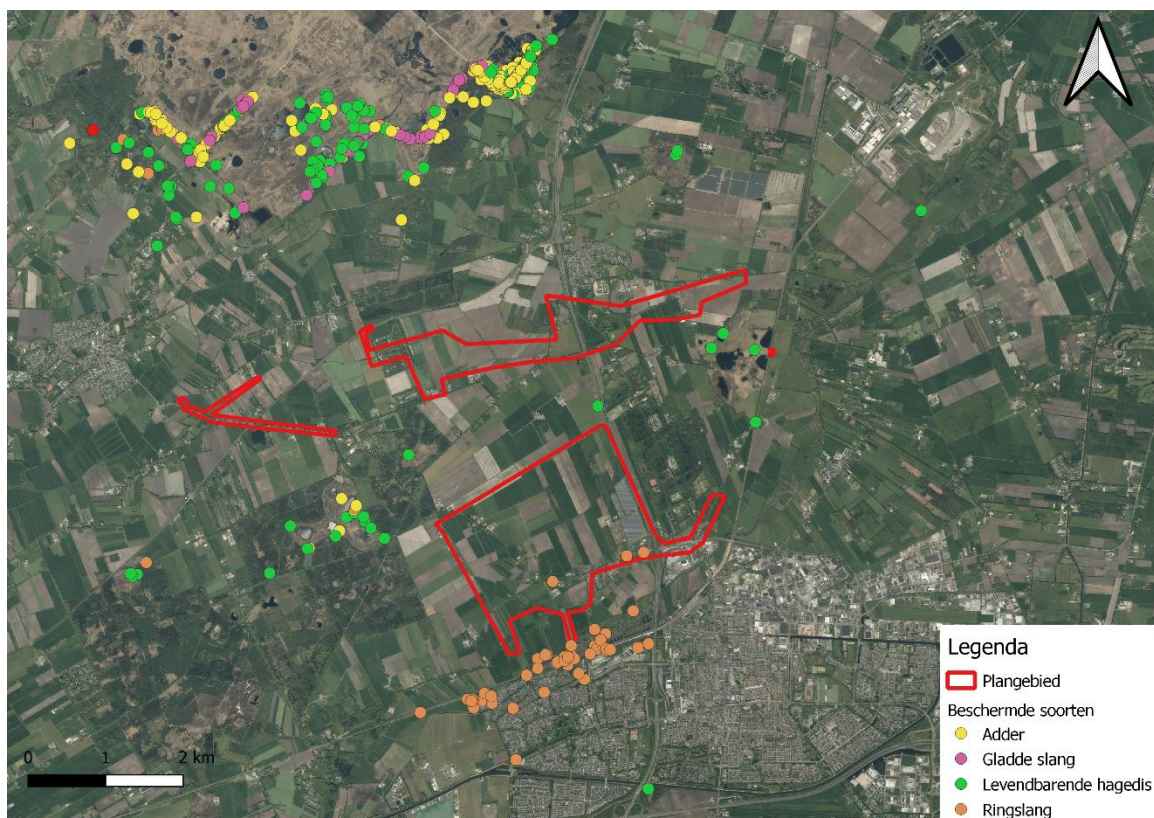

4.2.6 Reptielen

Bureaustudie

Op basis van de NDFF [lit. 5] zijn in de afgelopen 5 jaar binnen 3 kilometer van de plangebieden waarnemingen bekend van reptielsoorten die zijn beschermd onder het beschermingsregime 'Andere soorten' van de Wnb (artikel 3.10), zoals adder, levendbarende hagedis en ringslang (afbeelding 4.8). Adder is enkel buiten de plangebieden waargenomen; voornamelijk in het Dwingelderveld maar ook enkele keren rond de Gijsselterkoelen. Levendbarende hagedis is verspreid door de omgeving van de plangebieden waargenomen. Zowel in het Dwingelderveld, de Boerveense Plassen en rond de Gijsselterkoelen zijn waarnemingen van deze soort gedaan. Ringslang is vaak waargenomen in het zuiden van de plangebieden rond het natuurgebied de Olde Kene. Daarnaast zijn in de omgeving van de plangebieden ook verschillende waarnemingen bekend van de Habitatrichtlijnsoort gladde slang in het Dwingelderveld maar ook enkele keren rond de Gijsselterkoelen (afbeelding 4.8).

Afbeelding 4.8 Waarnemingen van beschermde reptielen in de omgeving van de plangebieden [lit. 5]¹²

De biotoopeisen van deze soort worden in onderstaand kader beschreven.

Adder

In Nederland komt de adder voor op de hoge zandgronden en hoogveenlandschappen. Biotopen bestaan halfopen tot open leefgebieden met een rijke vegetatiestructuur, de voorkeur gaat uit naar overgangen van droog naar vochtig. De adder komt voor op de hoge zandgronden van Nederland met uitzondering van de duinen. Er zijn momenteel nog 2 grote min of meer aaneengesloten leefgebieden van de adder, gelegen in Friesland en Drenthe en op de Veluwe (Veluws-Drents district) [lit. 12].

Levendbarende hagedis

Heide en hoogveen komen naar voren als voorkeurshabitat. De soort komt ook voor langs infrastructuur (spoorlijnen en wegbermen), bij bos en struweel en in een beperkt deel van de duinen. De levendbarende hagedis is een vochtminnende soort die in de genoemde landschapstypen veel wordt aangetroffen op venoevers en ook wel langs lijnvormige wateren. Er zijn ook enkele waarnemingen bekend uit laagveen. De levendbarende hagedis komt voor in vrijwel alle zandige (en löss-) districten in Nederland. De soort is aanwezig op de Zeeuwse eilanden en vervangt daar in de duinen de zandhagedis. Het Veluws-Drents en Kempens district vormen, vooral door hun grote oppervlakte aan bos en heideterreinen, de belangrijkste bolwerken [lit. 12].

Ringslang

De ringslang is in vooral gebonden aan het water in veen- en riviergebieden. De ringslang houdt zich bij voorkeur op in overgangssituaties, waar naast gelegenheid om te zonnen ook voldoende schuilplaatsen aanwezig zijn. De ringslang komt in de loop van maart bij de eerste warme dagen uit zijn winterslaap. In het najaar gaan de dieren op zoek naar geschikte overwinteringsplaatsen. De ringslang overwintert op droge vorstvrije plaatsen, zoals gaten tussen boomwortels en holen en gangenstelsels van konijnen en muizen [lit. 12].

¹ Deze informatie is afkomstig uit NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

² Wees alert op het gebruik van puntwaarnemingen, een punt is niet per se een waarneming op die plek.

Gladde slang

Het verspreidingsgebied van de gladde slang in Nederland omvatte ooit grote delen van de hogere zandgronden. Het zwaartepunt van de verspreiding ligt tegenwoordig op de Veluwe. De gladde slang bewoont vooral droge heideterreinen, maar ook hogere delen van hoogveengebieden en open bossen en jonge aanplant op zandgrond. Het substraat in de Nederlandse leefgebieden bestaat uit zand of veen, nooit uit klei [lit. 12].

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek werden geen, onder de Wnb beschermde, reptielsoorten aangetroffen. Het intensief onderhouden agrarische plangebied voldoet niet aan de biotoopeisen van gladde slang, adder en levendbarende hagedis. Echter zijn direct ten zuiden van de plangebieden ook een nat gebied aanwezig die geschikt biotoop biedt aan ringslang. Dit betreft het natuurgebied de Oude Kene. Het voorkomen van ringslang in de plangebieden is niet geheel uit te sluiten. Ringslang kan zich via brede watergangen vanuit de Oude Kene en omgeving in de plangebieden verspreiden. De plangebieden vormt echter niet meer dan slechts marginaal geschikt foerageergebied voor de soort. Ter plaatse van de voorgenomen werkzaamheden zijn geschikte voortplantingsplaatsen tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Ringslang is hierdoor hooguit als toevallige passant aanwezig.

Effecten en conclusie

Alle werkzaamheden

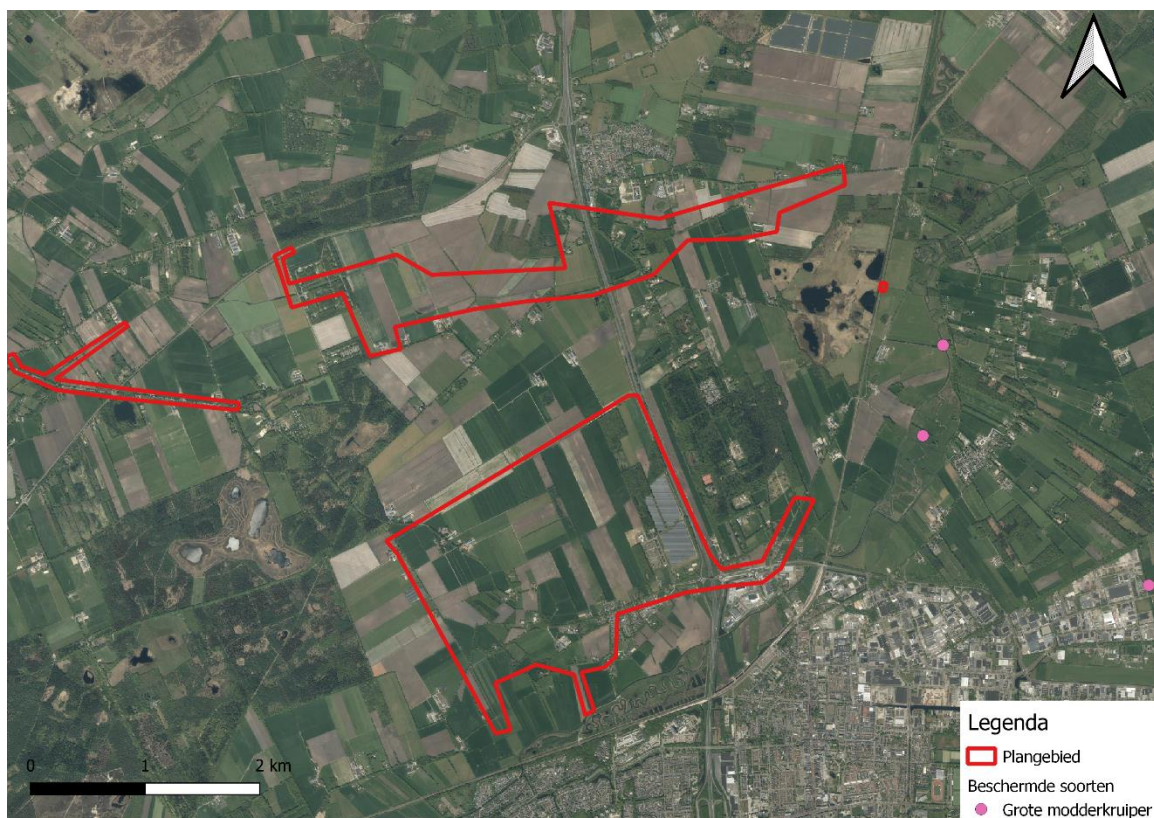
Het voorkomen van adder, gladde slang en levendbarende hagedis is in de plangebieden uitgesloten. Een passerend individu van ringslang is echter niet uit te sluiten. Deze soort is echter zeer mobiel en zal bij sprake van enige verstoring als gevolg van de werkzaamheden uitwijken naar andere delen niet-verstoorde delen van de plangebieden. Een overtreding van de Wnb treedt hierdoor niet op. Wel is de Zorgplicht van toepassing. Hieruit volgt onder meer dat tijdens de werkzaamheden in 1 richting wordt gewerkt zodat aanwezige soorten voor de werkzaamheden uit kunnen vluchten naar niet-verstoorde delen van de plangebieden .

4.2.7 Vissen

Bureaustudie

Volgens de NDFF [lit. 5] zijn over de afgelopen 5 jaar binnen 3 kilometer van de plangebieden waarnemingen bekend van onder de Wnb beschermde vissoorten. Het betreffen waarnemingen van grote modderkruiper (afbeelding 4.9). De meeste waarnemingen zijn gedaan in de Oude Diep, op circa 600 m ten oosten van de plangebieden.

Afbeelding 4.9 Waarnemingen van beschermde vissoorten in de omgeving van de plangebieden [lit. 5]¹²

De biotoopeisen van de waargenomen vissen worden in onderstaand kader beschreven.

Grote modderkruiper

De grote modderkruiper komt in Nederland voornamelijk voor in de sloten van ingepolderde voormalige overstromingsvlakten. Hier prefereert de soort ondiepe wateren met een dikke modderlaag en veel waterplanten. In drooggevallen wateren kan de soort in de modder overleven door zijn lichaamsfuncties tot een minimum te beperken en gebruik te maken huidademhaling. Hierbij biedt de dikke slijm laag bescherming tegen uitdroging. Van april tot juni vindt de voortplanting plaats in ondiepere warme delen van het water met veel structuur zoals waterplanten of overhangende takken. De juveniele dieren groeien op in de ondiepe oeverzones [lit. 12].

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van onder de Wnb beschermde vissoorten in of nabij de plangebieden. Het merendeel van de watergangen binnen de plangebieden komen niet overeen met de biotoopeisen van grote modderkruiper. De watergangen bestaan uit voedselrijke agrarische slootjes met weinig oevervegetatie.

Effecten en conclusie

Bij afwezigheid van waarnemingen van beschermde soorten in of nabij de plangebieden en de afwezigheid van geschikt biotoop, is het voorkomen van onder de Wnb beschermde vissoorten binnen de plangebieden uitgesloten. Nader onderzoek en een ontheffingsaanvraag zijn niet nodig. Wel geldt ten allen tijden de zorgplicht.

¹ Deze informatie is afkomstig uit NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

² Wees alert op het gebruik van puntwaarnemingen, een punt is niet per se een waarneming op die plek.

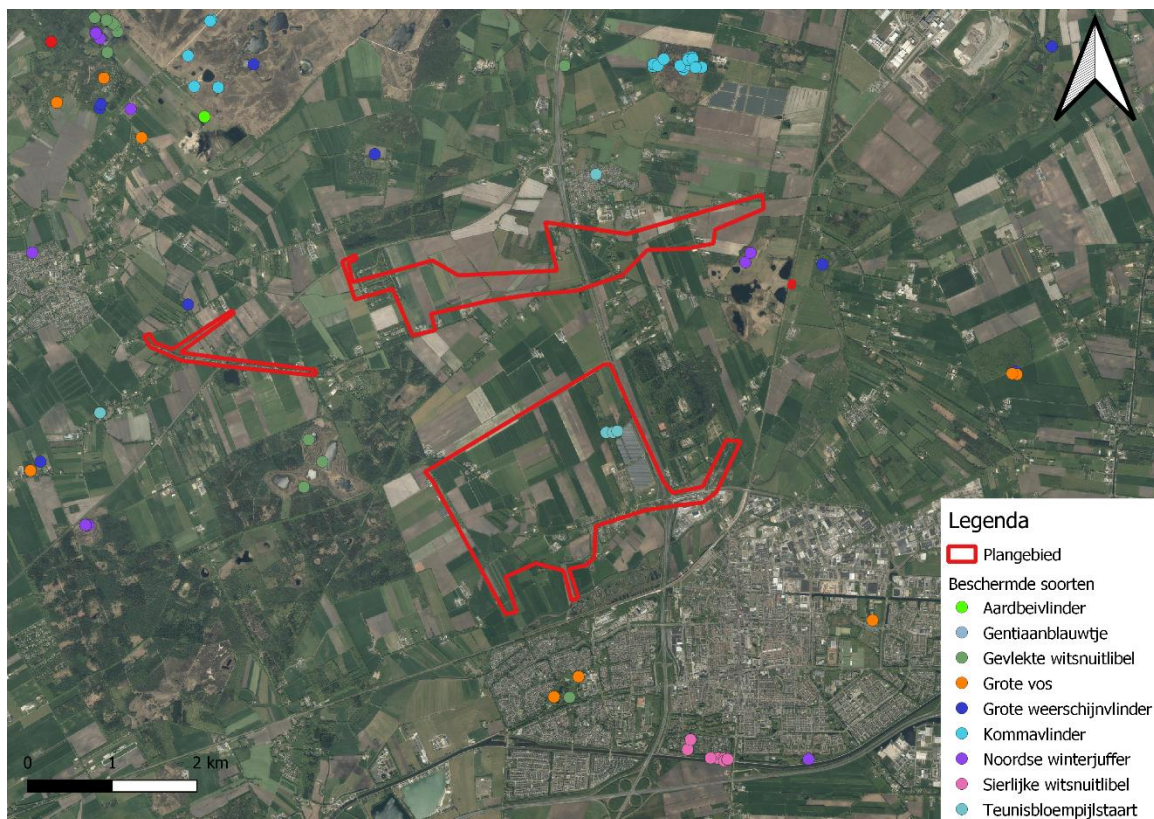
4.2.8 Vlinders, libellen en andere ongewervelden

Bureaustudie

Op basis van de NDFF [lit. 4] zijn in de afgelopen 5 jaar binnen 3 kilometer van de plangebieden waarnemingen bekend van aardbeivlinder, gentiaanblauwtje, grote vos, grote weerschijnvlinder en kommavlinder, die zijn beschermd onder het beschermingsregime 'Andere soorten' van de Wnb (artikel 3.10). Aardbeivlinder, gentiaanblauwtje is eenmaal waargenomen in het Dwingelderveld. Grote vos is verspreid in de omgeving van de plangebieden waargenomen, zowel in het Dwingelderveld als in de bebouwde kom van Hogeveen. Grote weerschijnvlinder is verspreid door de omgeving van de plangebieden waargenomen. Kommavlinder heeft 2 zwaartepunten van waarnemingen; het Dwingelderveld en Nuilerveld.

Daarnaast zijn in de omgeving van de plangebieden ook verschillende waarnemingen bekend van de Habitatrichtlijnsoort gevlekte witsnuitlibel, Noordse winterjuffer, sierlijke witsnuitlibel en teunisbloempijlstaart (afbeelding 4.10). Gevlekte witsnuitlibel is waargenomen rond de Gijssesterkoelen. Noordse winterjuffer is door de gehele omgeving van de plangebieden waargenomen. Sierlijke witsnuitlibel is in het zuiden van de wijk Venesluis in Hogeveen waargenomen. Teunisbloempijlstaart is voornamelijk waargenomen in het bos ten noorden van Fluitenbergh, maar ook eenmaal in Pesse en Hees.

Afbeelding 4.10 Waarnemingen van beschermde ongewervelden soorten in de omgeving van de plangebieden [lit. 5]¹²

¹ Deze informatie is afkomstig uit NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

² Wees alert op het gebruik van puntwaarnemingen, een punt is niet per se een waarneming op die plek.

De biotoopeisen van de waargenomen ongewervelden worden in onderstaand kader beschreven.

Aardbeivlinder

De aardbeivlinder komt voor in veel verschillende typen van leefgebieden. Meestal zijn het bloemrijke graslanden, maar deze kunnen zowel droog als vochtig zijn. Ook op kalkgraslanden en heidevelden wordt hij gevonden. Waardplanten zijn vooral tormentil (in het binnenland) en dauwbraam (in de duinen) [lit. 13].

Gentiaanblauwtje

Het gentiaanblauwtje komt voor in lokale, verspreid van elkaar liggende populaties op laag gelegen natte heiden, blauwgraslanden, venen en vochtige heischrale graslanden. De waardplant is de klokjesgentiaan [lit. 13].

Grote vos

De grote vos vliegt op warme, zonnige plekken in vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. Waardplanten zijn vooral de iepen maar ook wilgen en soms ook fruitbomen (zoete kers) of meidoorn [lit. 13].

Grote weerschijnvlinder

De grote weerschijnvlinder komt voor in vochtige oudere loofbossen of wilgenbroekbos met open plekken erin. Vaak zijn het structuurrijke bossen of groepen samenhangende bosjes bestaande uit verschillende boomsoorten met beekdalen en paden met brede bermen in beekdalen. Waardplanten zijn de boswilg en soms grauwe wilg [lit. 13].

Kommavlinder

De komnavlinder vliegt op open schrale graslanden, (gevarieerde) heiden en stuifzanden met enige begroeiing. De leefomgeving mag droog tot vochtig zijn, maar niet voedselrijk. Waardplanten zijn kleine polletjes van schapengras maar soms ook andere zwenkgrassen, buntgras en struisgras [lit. 13].

Gevlekte witsnuitlibel

Zwaartepunt van de verspreiding ligt in de laagveengebieden van Noordwest-Overijssel, aangrenzend Friesland en het Vechtplassengebied. Daarnaast wordt de gevlekte witsnuitlibel steeds vaker waargenomen bij vennen op de hoge zandgronden en in de duinen van Noord-Holland. De larven leven tussen waterplanten in de verlandingszone van laagveenmoerassen en vegetatierijke vennen en duinplassen [lit. 13].

Noordse winterjuffer

Voortplantingshabitat betreft petgaten en sloten in laagveenmoerassen, meestal met lisdodde en riet. Daarnaast ook plassen met brede rietkraag of andere laagveenachtige vegetatie. Overwinteringshabitat bestaat uit beschutte plaatsen in heidevelden, velden van pijpenstrootje en halfopen (moeras)bossen met ondergroei van pijpenstrootje. Voortplanting is beperkt tot de Wieden, De Weerribben (Overijssel), de Kuinderplas (Flevoland) en zeer lokaal in Zuidoost-Friesland en Zuidwest-Drenthe. Zwervende en overwinterende dieren zijn echter in een bredere regio gezien, die naast de genoemde gebieden ook Drenthe en de zuidelijke helft van Friesland omvat [lit. 13].

Sierlijke witsnuitlibel

De sierlijke witsnuitlibel komt voor nabij stilstaande, ongestoorde wateren met een rijke submerse watervegetatie. De soort is te vinden langs beschutte wateroevers van veenplassen, vijvers en dode rivierarmen. De wateren zijn doorgaans omgeven door bos en hebben een (matig) voedselrijk karakter. Een goed ontwikkelde helofyten vegetatie op de oever is van groot belang voor deze soort. Het centrale deel van de waterpartij moet open zijn. Anders dan andere witsnuitlibellen zijn de wateren waar de sierlijke witsnuitlibel zich in voort plant visrijk. In Nederland is er een populatie in de Weerribben en omgeving, maar sinds 2018 wordt de soort ook elders in het land aangetroffen [lit. 13].

Teunisbloempijlstaart

De laatste jaren breidt de teunisbloempijlstaart zich vanuit Zuid-Limburg naar het noorden uit; de meeste waarnemingen komen uit de provincie Limburg, maar er zijn ook exemplaren waargenomen in andere provincies, waaronder Noord-Brabant en Gelderland. Open plekken in vochtige bossen, bosranden en warme open plaatsen. Waardplanten: wilgenroosje, teunisbloem, bas-terdwederik en kattenstaart [lit. 13].

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen vlinders, libellen en ongewervelden aangetroffen die onder de Wnb beschermd zijn. Hierbij wordt opgemerkt dat het veldbezoek, met betrekking tot vlinders, libellen en ongewervelden, niet in de meest geschikte periode van het jaar heeft plaatsgevonden. In het algemeen zijn de plangebieden door agrarisch gebruik en weilanden met Engels raaigras ongeschikt habitat voor beschermde ongewervelden. Echter zijn in de plangebieden ook enkele bosgebieden aanwezig die geschikt biotoop bieden aan beschermde ongewervelden.

Effecten en conclusie

Alle werkzaamheden

De werkzaamheden van het voornemen tasten de bossen niet aan. Na de werkzaamheden heeft het gebied nog dezelfde functie voor deze soorten. Van vernietiging van het leefgebied van ongewervelden is niet aan de orde. Van een overtreding is zodoende geen sprake. Hierdoor zijn negatieve effecten van de geplande werkzaamheden op deze soortgroepen uit te sluiten. Vervolgstappen in het kader van de Wnb zijn niet nodig.

5

BOMEN

5.1 Bomenkap

Voor het voornemen moeten er verschillende bomen worden gekapt. In het deelplangebied Boerveense Plassen-west moeten 1 eik en circa 8 elzen worden gekapt langs de Gijsselterweg (afbeelding 5.1). Daarnaast moet een wilgenopslag in het oosten van de Boerveense Plassen-oost worden verwijderd. Als laatste moet voor waterberging in het deelplangebied Domeinweg een bosschage worden gekapt in de berm van de A28 ter hoogte van het Zonnepark Fluitenberg. Al deze bomen en bosschages liggen buiten de bebouwde kom van de gemeente de Wolde en Hoogeveen. Daarom is op deze bomen zowel het gemeentelijke bomenbeleid als de Wnb van toepassing. Daarnaast moeten deze bomen (zoals beschreven in hoofdstuk 4), voordat ze worden gekapt, worden gecontroleerd op de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen en jaarrond beschermde nesten.

Afbeelding 5.1 De te kappen eik (links) en de te kappen elzen (rechts)

5.2 Wet natuurbescherming - bescherming houtopstanden

Indien men bomen wenst te kappen die buiten de bebouwde kom liggen, is de nationale Wet natuurbescherming (Wnb) van toepassing. De Wnb heeft betrekking op houtopstanden bomen of beplanting met een oppervlakte van meer dan 10 are (1.000 m²), of meer dan 20 bomen in rijbeplanting (gerekend over het totaal aantal rijen). Hierbij is het verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen. Indien toch gekapt wordt dient een kapmelding te worden ingediend bij de Provincie.

Er zijn enkele uitzonderingen waarbij een kapmelding niet is vereist, deze staan vermeld in art. 4.1 van de Wet natuurbescherming:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan 20 jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
 - 1 wegbeplantingen;
 - 2 beplantingen langs waterwegen, en
 - 3 eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - 1 ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - 2 bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan 2 meter, en
 - 3 zijn aangelegd na 1 januari 2013.

De Wet natuurbescherming kent 2 belangrijke instrumenten: meldingsplicht en herplantplicht. Wie (een deel van) een houtopstand velt, moet dit minstens 1 maand voorafgaand aan de kap melden bij de provincie en heeft de plicht om hetzelfde areaal te herplanten binnen 3 jaar na het vellen. Provincies kunnen bij verordening bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd.

5.3 Gemeentelijk bomenbeleid

5.3.1 Bomenbeleid gemeente de Wolde

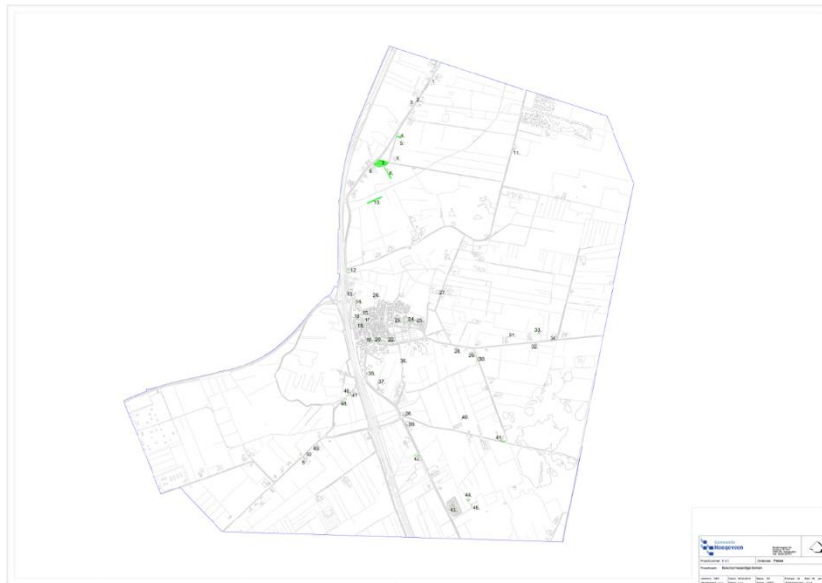
In de gemeente de Wolde is een kapvergunning nodig in de volgende gevallen:

- als de boom op de lijst met Waardevolle en Monumentale bomen staat (bijlage IV);
- als het om een boom van de gemeente gaat;
- als de boom een diameter heeft van 40 centimeter of meer (gemeten op 1,30 meter hoogte) en deze boom staat in een strook van 10 meter tot de weg (gerekend vanaf het midden van de weg).

5.3.2 Gemeentelijk bomenbeleid Hoogeveen

De gemeente Hoogeveen heeft een kaart met beschermwaardige bomen (afbeelding 5.2 en afbeelding 5.3). Indien deze bomen gekapt gaan worden dient er een kapvergunning aangevraagd te worden bij de gemeente Hoogeveen. Overige bomen buiten de bebouwde kom vallen onder de Wnb.

Afbeelding 5.2 Kaart van beschermwaardige bomen Pesse [lit. 14]

Afbeelding 5.3 Kaart van beschermwaardige bomen Fluitenberg [lit. 14]

5.4 Effecten en conclusie

De te kappen bomen staan buiten de bebouwde kom van Drenthe en op deze bomen geldt zowel het gemeentelijk bomenbeleid als de Wnb. De te kappen eik ligt in de gemeente de Wolden, de boom staat niet op de lijst van Waardevolle en Monumentale bomen en heeft geen diameter van meer dan 40 centimeter. Er hoeft voor de kap van deze boom geen vergunning van de gemeente de Wolden te worden aangevraagd. De eik staat wel in een bosschage van circa 7.000 m². Voor de kap van deze boom moet een kapmelding bij de provincie worden gemaakt. De te kappen elzen liggen ook in de gemeente de Wolden. De bomen staan niet op de lijst van Waardevolle en Monumentale bomen en hebben geen diameter van meer dan 40 centimeter. Er hoeft voor de kap van deze bomen geen vergunning van de gemeente de Wolden te worden aangevraagd. De te kappen elzen staan wel in een bomenrij van meer dan 20 bomen. Voor de kap van deze bomen moet een kapmelding bij de provincie worden gemaakt.

De te kappen wilgenopslag ligt in de gemeente Hogeveen. De opslag staat niet op de lijst met beschermwaardige bomen (afbeelding 5.2). Er hoeft voor de kap van deze bomen geen vergunning van de gemeente Hogeveen te worden aangevraagd. De te kappen wilgen staan wel in een bomenrij van meer dan 20 bomen. Voor de kap van deze bomen moet een kapmelding bij de provincie worden gemaakt. Het bosschage langs de A28 ter Hoogte van Fluitenberg valt binnen de gemeente Hogeveen. Het bosschage staat niet op de lijst met beschermwaardige bomen (afbeelding 5.3). Er hoeft voor de kap van deze bomen geen vergunning van de gemeente Hogeveen te worden aangevraagd. Het bosschage betreft echter een houtopstand van meer dan 1.000 m², voor het kappen van deze bosschage moet een kapmelding bij de provincie worden gedaan.

Kapmelding bij de provincie

Aangezien de bomen en bosschage worden gekapt en het niet onder de uitzondering vallen van artikel 4.1 van de Wnb is een kapmelding nodig. Deze melding dient te worden gedaan bij de provincie Drenthe. De melding dient minimaal 4 weken van tevoren tot het kappen van bomen te worden gedaan. Indien er binnen 4 weken geen reactie is gekomen vanuit de provincie, mogen de bomen gekapt worden. Dit moet binnen 1 jaar gedaan worden. Mag er worden gekapt, dan moeten er binnen 3 jaar na de kap nieuwe bomen in de plaats terugkomen door aanplant of natuurlijke verjonging.

6

SAMENVATTING

6.1 Gebiedsbescherming

Natura 2000

Fysieke effecten

Het optreden van directe effecten, zoals verstoring door oppervlakteverlies, geluid, licht, trilling of optische verstoring kan als gevolg van de afstand (1.800 meter) tussen de plangebieden en omliggende Natura 2000-gebieden worden uitgesloten. Een Voortoets om directe effecten van het voornemen op Natura 2000-gebieden te toetsen is niet nodig.

Stikstofdepositie

Door de aard en omvang van de werkzaamheden, in combinatie met de afstand (circa 1.800 meter) tot de dichtstbijzijnde stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden zijn effecten van stikstofdepositie op voorhand niet uit te sluiten. De omvang en reikwijdte van de stikstofdepositie door de werkzaamheden en de gebruiksfase dienen met een AERIUS-berekening inzichtelijk gemaakt te worden. Afhankelijk van de uitkomst zijn geen vervolgstappen (geen deposities) of is een Voortoets en/of passende beoordeling nodig.

Indirecte effecten

Het optreden van indirecte effecten, zoals vernatting, verdroging, verontreiniging, verzoeting of verzilting kan als gevolg van de afstand (1.800 m) tussen de plangebieden en omliggende Natura 2000-gebieden worden uitgesloten. Een Voortoets om indirecte effecten van het voornemen op Natura 2000-gebieden te toetsen is niet nodig.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Binnen de plangebieden liggen enkele gebieden die deel uitmaken van het NNN Drenthe. Omdat voor werkzaamheden bodem vergraven wordt en bomen moeten worden gekapt moet getoetst worden of de werkzaamheden de wezenlijke kenmerken en waarden van de gebieden aantasten. Daarvoor moet een 'Nee tenzij-toets' worden uitgevoerd om te kijken of er belemmeringen zijn voor provinciaal natuurbeleid.

6.2 Soortenbescherming

In onderstaande tabel 6.1 zijn de bevindingen en conclusies ten aanzien van de beschermde soorten samengevat.

6.3 Houtopstanden

Voor de kap van de eik, de rij elzen en het bosschage dient een melding bij de provincie Drenthe te worden gedaan. Er hoeft geen kapvergunning te worden aangevraagd bij de gemeente.

Tabel 6.1 Samenvattende tabel soortenbescherming kleine technische werkzaamheden

Soortgroep	Kans op overtreding Wnb?	Vervolgstappen nodig?		Ontheffing aanvragen?
		Mitigerende maatregelen	Vervolgonderzoek (indien mitigatie niet mogelijk of niet voldoende)	
flora	ja, indien drijvende waterweegbree groeit in watergangen	geen, wel zorgplicht	ja, 2 veldbezoeken in mei t/m augustus)	mogelijk, afhankelijk van de uitkomsten van het vervolgonderzoek
grondgebonden zoogdieren	nee	geen, wel zorgplicht	nee	nee
vleermuizen	ja, indien foeragerende/overvliegende vleermuizen worden verstoord	ja, door: werkzaamheden overdag uitvoeren en gebruik maken van vleermuisvriendelijk lichtbeheer	nee	nee, mits mitigerende maatregelen in acht worden genomen
vleermuizen	ja, indien verblijfplaatsen worden verstoord of vernietigd	bij inzet van zwaar materieel dient een afstand van 10 meter tot potentiële verblijfplaatsen gehouden te worden en aangeraden wordt te werken in de periode november t/m maart	ja, holten onderzoek in de te kappen bomen en eventueel 4 vervolgonbezoeken	mogelijk, afhankelijk van de uitkomsten van het vervolgonderzoek
vogels	ja, indien broedparen worden verstoord	ja 3 mogelijkheden: - buiten het broedseizoen werken - werkzaamheden voor het broedseizoen inzetten en continu doorwerken - of plangebied ongeschikt maken voor broedvogels	nee	nee, mits mitigerende maatregelen in acht worden genomen
vogels	ja, indien jaarrond beschermde nesten worden verstoord en/ of bomen met jaarrond beschermde nesten worden gekapt	geen, wel zorgplicht	nestenonderzoek in de bladloze periode en onderzoek naar het gebruik van de nesten met maandelijkse bezoeken	mogelijk, afhankelijk van de uitkomsten van het vervolgonderzoek
amfibieën	ja, indien werkzaamheden op specifieke locaties doding of verstoring van kamsalamander en poelkikker tot gevolg hebben	geen, wel zorgplicht	ja, amfibieëninventarisatie rond de potentiële leefgebieden van kamsalamander en poelkikker waar werkzaamheden plaatsvinden	mogelijk, afhankelijk van de uitkomsten van het vervolgonderzoek

Soortgroep	Kans op overtreding Wnb?	Vervolgstappen nodig?		Ontheffing aanvragen?
		Mitigerende maatregelen	Vervolgonderzoek (indien mitigatie niet mogelijk of niet voldoende)	
amfibieën	ja, indien werkzaamheden op specifieke locaties doding of verstoring van rugstreeppad tot gevolg hebben	ja, werken buiten de voortplantingsperiode van rugstreeppad en plassen dempen	nee	nee, mits mitigerende maatregelen in acht worden genomen
reptielen	nee	geen, wel zorgplicht	nee	nee
vissen	nee	geen, wel zorgplicht	nee	nee
vlinder, libellen & ongewervelden	nee	geen, wel zorgplicht	nee	nee

Tabel 6.2 Samenvattende tabel soortenbescherming werkzaamheden aan bestaande watergangen

Soortgroep	Kans op overtreding Wnb?	Vervolgstappen nodig?		Ontheffing aanvragen?
		Mitigerende maatregelen	Vervolgonderzoek (indien mitigatie niet mogelijk of niet voldoende)	
flora	ja, indien drijvende waterweegbree groeit in watergangen	geen, wel zorgplicht	ja, 2 veldbezoeken in mei t/m augustus)	mogelijk, afhankelijk van de uitkomsten van het vervolgonderzoek
grondgebonden zoogdieren	nee	geen, wel zorgplicht	nee	nee
vleermuizen	ja, indien foeragerende/overvliegende vleermuizen worden verstoord en/of bomenrijen meer dan 20 meter worden onderbroken	ja, door: werkzaamheden overdag uitvoeren en gebruik maken van vleermuisvriendelijk lichtbeheer	ja, 2 bezoeken in periode half mei t/m half september	mogelijk, afhankelijk van de uitkomsten van het vervolgonderzoek
vleermuizen	ja, indien verblijfplaatsen worden verstoord of vernietigd	bij inzet van zwaar materieel dient een afstand van 10 meter tot potentiële verblijfplaatsen gehouden te worden en aangeraden wordt te werken in de periode november t/m maart	ja, holten onderzoek in de te kappen bomen en eventueel 4 vervolfbezoeken	mogelijk, afhankelijk van de uitkomsten van het vervolgonderzoek
vogels	ja, indien broedparen worden verstoord	ja 3 mogelijkheden: - buiten het broedseizoen werken - werkzaamheden voor het broedseizoen inzetten en continu doorwerken - of plangebied ongeschikt maken voor broedvogels	nee	nee, mits mitigerende maatregelen in acht worden genomen
vogels	ja, indien jaarrond beschermde nesten worden verstoord en/ of bomen met jaarrond beschermde nesten worden gekapt	geen, wel zorgplicht	nestenonderzoek in de bladloze periode en onderzoek naar het gebruik van de nesten met maandelijks bezoeken	mogelijk, afhankelijk van de uitkomsten van het vervolgonderzoek
amfibieën	ja, indien werkzaamheden op specifieke locaties doding of verstoring van kamsalamander en poelkikker	nee	ja, amfibieëninventarisatie rond de potentiële leefgebieden van kamsalamander en poelkikker	mogelijk, afhankelijk van de uitkomsten van het vervolgonderzoek

Soortgroep	Kans op overtreding Wnb?	Vervolgstappen nodig?		Ontheffing aanvragen?
		Mitigerende maatregelen	Vervolgonderzoek (indien mitigatie niet mogelijk of niet voldoende)	
amfibieën	ja indien werkzaamheden doding van rugstreepad tot gevolg hebben	ja, werken buiten de voortplantingsperiode van rugstreepad en plassen die ontstaan tijdens de werkzaamheden dempen	nee	nee, mits mitigerende maatregelen in acht worden genomen
reptielen	nee	geen, wel zorgplicht	nee	nee
vissen	nee	geen, wel zorgplicht	nee	nee
vlinder, libellen & ongewervelden	nee	geen, wel zorgplicht	nee	nee

Tabel 6.3 Samenvattende tabel soortenbescherming veranderingen aan maaiveld

Soortgroep	Kans op overtreding Wnb?	Vervolgstappen nodig?		Ontheffing aanvragen?
		Mitigerende maatregelen	Vervolgonderzoek (indien mitigatie niet mogelijk of niet voldoende)	
flora	ja, indien drijvende waterweegbree groeit in watergangen	geen, wel zorgplicht	ja, 2 veldbezoeken in mei t/m augustus)	mogelijk, afhankelijk van de uitkomsten van het vervolgonderzoek
grondgebonden zoogdieren	ja, indien een bosschage langs de A28 wordt gekapt	geen, wel zorgplicht	ja, plaatsing van wildcamera's en andere onderzoeksmethoden	mogelijk, afhankelijk van de uitkomsten van het vervolgonderzoek
vleermuizen	ja, indien foeragerende/overvliegende vleermuizen worden verstoord en/of bomenrijen meer dan 20 meter worden onderbroken	ja, door: • werkzaamheden overdag uitvoeren en gebruik maken van vleermuisvriendelijk lichtbeheer	ja, 2 bezoeken in periode half mei t/m half september	mogelijk, afhankelijk van de uitkomsten van het vervolgonderzoek
vleermuizen	ja, indien verblijfplaatsen worden verstoord of vernietigd	bij inzet van zwaar materieel dient een afstand van 10 meter tot potentiële verblijfplaatsen gehouden te worden en aangeraden wordt te werken in de periode november t/m maart	ja, holten onderzoek in de te kappen bomen en eventueel 4 vervolfbezoeken	mogelijk, afhankelijk van de uitkomsten van het vervolgonderzoek
vogels	ja, indien broedparen worden verstoord	ja 3 mogelijkheden: • buiten het broedseizoen werken • werkzaamheden voor het broedseizoen inzetten en continu doorwerken • of plangebied ongeschikt maken voor broedvogels	nee	nee, mits mitigerende maatregelen in acht worden genomen
vogels	ja, indien jaarrond beschermde nesten worden verstoord en/ of bomen met jaarrond beschermde nesten worden gekapt	geen, wel zorgplicht	nestenonderzoek in de bladloze periode en onderzoek naar het gebruik van de nesten met maandelijkse bezoeken	mogelijk, afhankelijk van de uitkomsten van het vervolgonderzoek
amfibieën	ja, indien werkzaamheden op specifieke locaties doding of verstoring van kamsalamander en poelkikker	nee	ja, amfibieëninventarisatie rond de potentiële leefgebieden van kamsalamander en poelkikker	mogelijk, afhankelijk van de uitkomsten van het vervolgonderzoek

Soortgroep	Kans op overtreding Wnb?	Vervolgstappen nodig?		Ontheffing aanvragen?
		Mitigerende maatregelen	Vervolgonderzoek (indien mitigatie niet mogelijk of niet voldoende)	
amfibieën	ja indien werkzaamheden doding van rugstreeppad tot gevolg hebben	ja, werken buiten de voortplantingsperiode van rugstreeppad en plassen die ontstaan tijdens de werkzaamheden dempen	nee	nee, mits mitigerende maatregelen in acht worden genomen
reptielen	nee	geen, wel zorgplicht	nee	nee
vissen	nee	geen, wel zorgplicht	nee	nee
vlinder, libellen & ongewervelden	nee	geen, wel zorgplicht	nee	nee

LITERATUUR

- 1 <https://www.infomil.nl/onderwerpen/geluid/funcities/bouwlawaai-0/virtuele-map/afstandstabel>
- 2 Natura 2000-gebieden, <https://www.natura2000.nl/> geraadpleegd op 9 januari 2023.
- 3 Kaart Natura 2000, <https://geodata.nationaalgeoregister.nl/natura2000/wfs>, geraadpleegd op 9 januari 2023.
- 4 Kaart NNN <https://geodata.nationaalgeoregister.nl/provincies/ps/wfs/v1>, geraadpleegd op 9 januari 2023.
- 5 NDFF-ecogrid database, geraadpleegd op 9 januari 2023.
- 6 <https://www.verspreidingsatlas.nl/>, geraadpleegd op 9 januari 2023.
- 7 <https://wilde-planten.nl/>, geraadpleegd op 9 januari 2023.
- 8 www.Zoogdierenvereniging.nl, geraadpleegd op 9 januari 2023.
- 9 www.Vleermuis.net, geraadpleegd op 9 januari 2023.
- 10 www.vogelbescherming.nl; geraadpleegd op 9 januari 2023.
- 11 Kennisdocument Buizerd, versie 1.0, juli 2017. <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-002-Kennisdocument-Buizerd-1.0.pdf>.
- 12 www.ravon.nl, geraadpleegd op 9 januari 2023.
- 13 Kennisdocument levendbarende hagedis, versie 1.0 juli 2017. <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-012-Kennisdocument-Levendbarende-hagedis-1.0.pdf>.
- 14 www.vlinderstichting.nl, geraadpleegd op 9 januari 2023.
- 15 <https://www.hoogeveen.nl/vergunningen/boom-kappen>, geraadpleegd op 9 januari 2023.

Bijlage(n)

BIJLAGE: WETGEVEND KADER

I.1 Wet natuurbescherming

I1.1 Gebiedsbescherming

In hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming zijn de bepalingen voor gebiedsbescherming vastgelegd. De regels hebben als doel het beschermen en in stand houden van natuurgebieden met bijzondere of kwetsbare waarden. Hiermee zijn internationale verplichtingen uit de Vogelrichtlijn (VR) en Habitatrichtlijn (HR), maar ook verdragen als bijvoorbeeld het Verdrag van Ramsar (Wetlands) in nationale regelgeving verankerd. Nederland past een vergunningstelsel toe bij de bescherming van Natura 2000-gebieden. Projecten die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, significante gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied, zijn volgens artikel 2.7 lid 2 van de Wet natuurbescherming vergunningplichtig. Voor elke ontwikkeling in of nabij een Natura 2000-gebied dient te worden beoordeeld of kan worden uitgesloten dat de werkzaamheden/ontwikkeling een significant negatief effect hebben op de beschermde natuurwaarden in het betreffende gebied. Indien significant negatieve effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten, dient een 'passende beoordeling' te worden uitgevoerd.

In het geval de passende beoordeling niet de zekerheid verschaft dat er geen sprake is van een aantasting van de natuurlijke kenmerken van het betrokken Natura 2000-gebied, moet de vergunning, c.q. de instemming, worden geweigerd, tenzij aan de 'ADC-criteria' voldaan wordt. Dit betekent dat er geen alternatieven zijn (A), er sprake is van bij de wet genoemd belang (D) en dat door compensatie de algehele samenhang van het Natura 2000-netwerk gewaarborgd blijft (C). Effecten op Natura 2000-gebieden worden beoordeeld aan de hand van de IHD die in de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende gebieden zijn vastgesteld. IHD betreffen zowel habitattypen als habitat- en vogelsoorten. In het kader van de alternatievenafweging wordt beoordeeld of er onderscheid is in de mate waarin de verschillende alternatieven effect hebben op de IHD en of er voor de verschillende alternatieven de kans bestaat dat significant negatieve effecten optreden.

I.1.2 Soortenbescherming

Onder de Wet natuurbescherming bestaat de soortenbescherming uit 3 beschermingsregimes: een beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten (art. 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) en 'Andere soorten' (art. 3.10). Voor ieder van deze regimes gelden afzonderlijke verbodsbepalingen. In de navolgende paragrafen worden de verbodsbepalingen waaraan getoetst wordt, toegelicht.

Vogelrichtlijnsoorten

Het beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten heeft betrekking op de soorten zoals aangeduid in artikel 1 van de Vogelrichtlijn. Dit betreft alle van nature in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied. Voor vogelsoorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden opzettelijk vogels te doden of te vangen;
- het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten weg te nemen;
- het is verboden eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
- het is verboden vogels opzettelijk te storen.

Het laatste verbod is echter niet aan de orde indien kan worden onderbouwd dat de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Het bepalen of sprake is van een wezenlijke invloed is per soort en per situatie maatwerk.

De meeste vogelsoorten maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de hiervoor beschreven verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mogen deze nesten worden verwijderd of verplaatst, tenzij in specifieke situaties er een ecologisch zwaarwegend belang is om nesten die normaliter niet jaarrond beschermd zijn toch jaarrond te beschermen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer door een ingreep een groot deel van de nestgelegenheid van een bepaalde populatie dreigt te verdwijnen. Voor het verstoren van vogels (in het broedseizoen) is het verkrijgen van een ontheffing in principe niet mogelijk omdat bijna altijd een alternatief voorhanden is, namelijk werken wanneer geen broedende vogels aanwezig zijn. De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is.

De verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming zijn altijd relevant voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Jaarrond beschermde nesten zijn:

- 1 nesten die buiten het broedseizoen worden gebruikt als vaste rust- en verblijfplaats (bijvoorbeeld steenuil);
- 2 nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (bijvoorbeeld roek, gierzwaluw en huismus);
- 3 nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (bijvoorbeeld ooievaar, kerkuil en slechtvalk);
- 4 vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (bijvoorbeeld boomvalk, buizerd en ransuil).

Habitatrichtlijnsoorten

Het beschermingsregime voor Habitatrichtlijnsoorten heeft betrekking op in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn. De verbodsbepaling voor flora heeft betrekking op soorten (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) uit bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern.

Voor deze fauna en flora van de Habitatrichtlijn gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden dieren opzettelijk te doden of te vangen;
- het is verboden dieren opzettelijk te verstoren;
- het is verboden eieren opzettelijk te vernielen of te rapen;
- het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
- het is verboden planten opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Als deze verbodsbepalingen voor deze soorten worden overtreden, moet een ontheffing van de Wet natuurbescherming worden aangevraagd.

'Andere soorten'

Het beschermingsregime voor de 'Andere soorten' heeft betrekking op de soorten uit bijlage A en B bij de Wet natuurbescherming. Hierin zijn lijsten met overige plant- en diersoorten opgenomen die, buiten de Vogel- en Habitatrichtlijn om, nationaal beschermd worden. Voor deze soorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden dieren opzettelijk te doden of te vangen;
- het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen;
- het is verboden vaatplanten opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Binnen de soortenlijsten in bijlage A en B bij de Wet natuurbescherming is geen onderscheid gemaakt tussen licht en zwaar beschermde soorten. Zowel het Ministerie van LNV als de provincies zijn bevoegd om binnen deze lijsten soorten aan te wijzen waarvoor een vrijstelling geldt of waarvoor aangepaste voorwaarden gelden in het geval van een ontheffingsaanvraag. Als er sprake is van een overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van deze soorten is een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Zorgplicht

In artikel 1.11 lid 1 en lid 2 van de Wet natuurbescherming is de zorgplicht beschreven: 'Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor in het wild levende dieren en hun directe leefomgeving. Eenieder laat handelingen na, waarvan redelijkerwijs te vermoeden is, dat ze nadelig zijn voor in het wild levende dieren. Als dat nalaten in redelijkheid niet gevegd kan worden, dienen de gevolgen van dat handelen voor die dieren zoveel mogelijk voorkomen, beperkt of ongedaan gemaakt te worden'. De zorgplicht geldt altijd.

Wet natuurbescherming - Houtopstanden

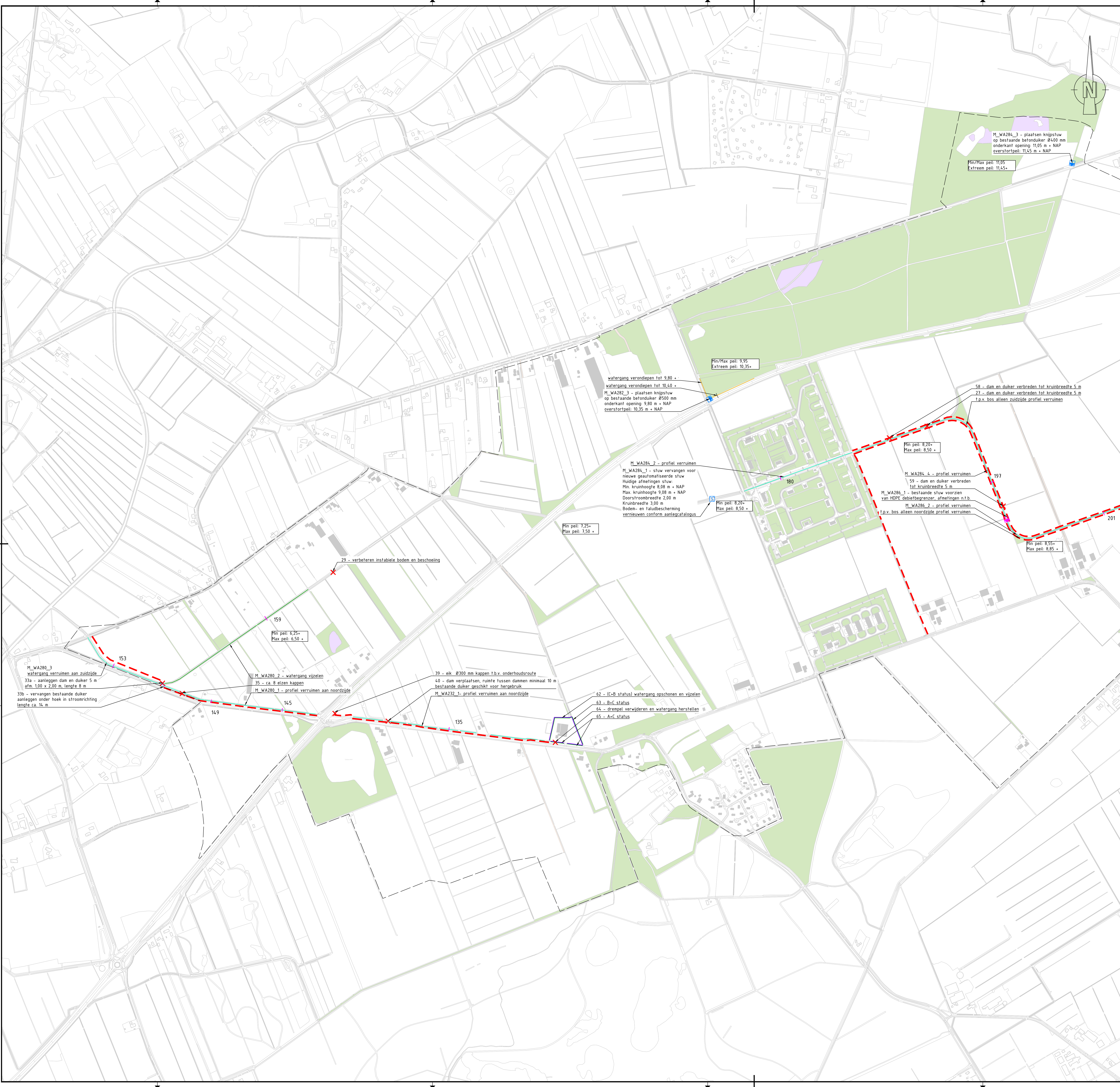
Indien men bomen wenst te kappen die buiten de bebouwde kom liggen, is de nationale Wet natuurbescherming (Wn) van toepassing. De Wnb heeft betrekking op houtopstanden bomen of beplanting met een oppervlakte van meer dan 10 are (1.000 m²), of meer dan 20 bomen in rijbeplanting (gerekend over het totaal aantal rijen). Hierbij is het verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen. Indien toch gekapt wordt dient een kapmelding te worden ingediend bij de Provincie. Er zijn enkele uitzonderingen waarbij een kapmelding niet is vereist, deze staan vermeld in art. 4.1 van de Wet natuurbescherming:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan 20 jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
 - 1 wegbeplantingen;
 - 2 beplantingen langs waterwegen;
 - 3 eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - 1 ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - 2 bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan 2 meter;
 - 3 zijn aangelegd na 1 januari 2013.

De Wet natuurbescherming kent 2 belangrijke instrumenten: meldingsplicht en herplantplicht. Wie (een deel van) een houtopstand velt, moet dit minstens 1 maand voorafgaand aan de kap melden bij de provincie en heeft de plicht om hetzelfde areaal te herplanten binnen 3 jaar na het vellen. Provincies kunnen bij verordening bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd.

BIJLAGE: WERKZAAMHEDEN

Legenda	
Nieuw	
	Projectgrens
	Kadastrale grens
	Watergang vrijzelen
	Watergang verruimen
	Watergang aanleggen
	Watergang verondiepen
	Nieuwe onderhoudsroute (smalspoor)
	Nieuwe onderhoudsroute (breedspoor)
	Bestaande duiker Boerenveense Plassen
	Aanleggen waterberging A28
	Bestaande duiker vervangen of nieuwe duiker aanbrengen, diameter conform tekening
	Aanleggen knijpstuw
	Bestaande stuw omvormen naar knijpstuw
	Bestaande stuw automatiseren
	Nieuwe stuw plaatsen
	Stuw verwijderen
	Maatregel t.b.v. B&O, zie toelichting op tekening

OPMERKINGEN

- Maten in meters (m), tenzij anders vermeld;
- Hoogtematen in meters (m) ten opzichte van N.A.P., tenzij anders vermeld;
- Hoekmaten in graden (360°), tenzij anders vermeld;
- Coördinaten in meters (m) in het RD-stelsel (Netherlands-RD, oblique stereographic projection).

SCHAAAL 1:5.000

Witteveen

Bos

Wijz. Getekend Datum Omschrijving

A

B

C

Opdrachtgever
Waterschap Drents Overijsselse Delta
Project
Boerenveense Plassen
Voorlopig Ontwerp
Onderdeel
Overzichtstekening
Deel 1 - west

Status Concept

Getekend
Gecontroleerd
Goedgekeurd

A. Benschop
E. Kuppen

Formaat A0

Schaal 1:5000

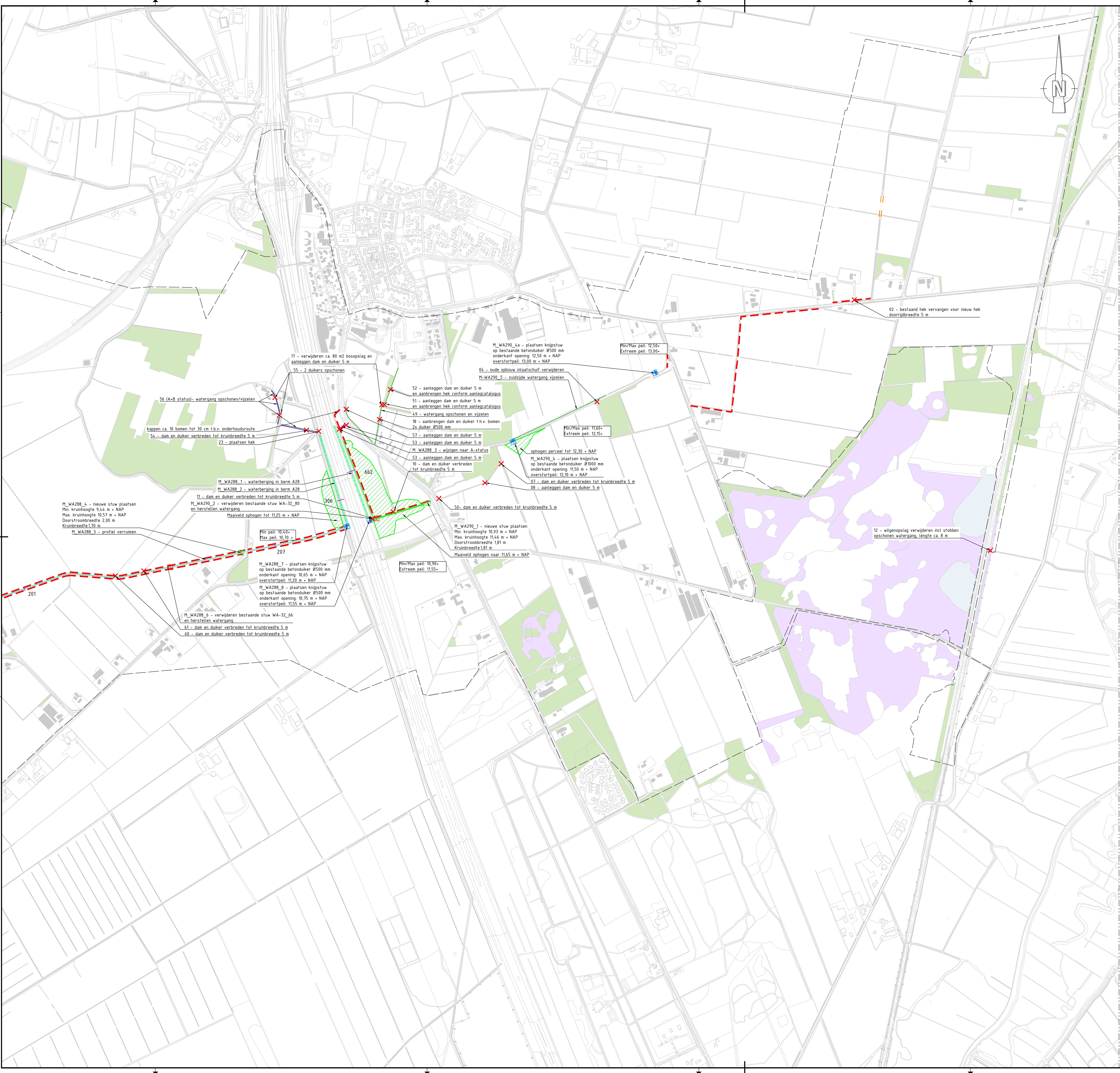
Projectcode 131748

Tekeningnummer 12.2000

Bladnummer 1/2

CONCEPT

001
16-01-2023

BIJLAGE: INSTANDHOUDINGSDOELEN (IHD'S) NATURA 2000

Habitattypen

Habitatype ?	Habitatsubtype ?	Status doel ?	Oppervlakte ?	Kwaliteit ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgave ?
H2310 - Stuifzandheiden met struikhei		definitief	=	>	C	6.08
H2320 - Binnenlandse kraaiheibegroeiingen		definitief	=	=	C	6.08
H2330 - Zandverstuivingen		definitief	=	>	C	6.08
H3130 - Zwakgebufferde vennen		definitief	=	=	C	
H3160 - Zure vennen		definitief	=	>	C	
H4010A - Vochtige heiden	hogere zandgronden	definitief	>	>	C	6.05,W
H4030 - Droge heiden		definitief	>	>	C	6.08
H5130 - Jeneverbesstruwelen		definitief	=	>	B	6.11
H6230* - Heischrale graslanden		definitief	>	>	C	
H7150 - Pioniervegaties met snavelbiezen		definitief	>	>	C	6.05,W
H9190 - Oude eikenbossen		definitief	=	>	C	
H91D0* - Hoogveenbossen		definitief	=	=	C	

